

Utjecaj policijske supkulture na konzumaciju društvenog života policajaca

---

Ozimec, Marina

Master's thesis / Diplomski rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:551072>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-04**

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

SVEUČILIŠTE SJEVER
SVEUČILIŠNI CENTAR VARAŽDIN

Studij Odnosi s javnostima

DIPLOMSKI RAD br. 145/OJ/2019

**UTJECAJ POLICIJSKE SUPKULTURE NA
KONZUMACIJU DRUŠTVENOG ŽIVOT
POLICAJACA**

Marina Ozimec

VARAŽDIN, veljača 2020.

SVEUČILIŠTE SJEVER
SVEUČILIŠNI CENTAR VARAŽDIN

Studij Odnosi s javnostima

DIPLOMSKI RAD br. 145/OJ/2019

**UTJECAJ POLICIJSKE SUPKULTURE NA
KONZUMACIJU DRUŠTVENOG ŽIVOT
POLICAJACA**

Studentica:

Marina Ozimec 0728/336D

Mentorica:

doc. dr. sc. Dijana Vuković

VARAŽDIN, 2020.

Prijava diplomskog rada

Definiranje teme diplomskog rada i povjerenstva

ODJEL	Odjel za odnose s javnostima		
STUDIJ	diplomski sveučilišni studij Odnosi s javnostima		
PRISTUPNIK	Marina Ozimec	MATIČNI BROJ	0728/336D
DATUM	5. 12. 2019.	KOLEGIJ	Istraživanje tržišta
NASLOV RADA	Utjecaj policijske supkulture na konzumaciju društvenog života policajaca		
NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU	The influence of the police subculture on the consumption of the social life of police officers		
MENTOR	dr.sc. Dijana Vuković	ZVANJE	Docent
ČLANOVI POVJERENSTVA	1. doc.dr.sc. Nikša Sviličić - predsjednik		
	2. doc.dr.sc. Tvrtko Jolić - član		
	3. doc.dr.sc. Dijana Vuković - mentorica		
	4. doc.dr.sc. Gordana Lesinger - zamjenska članica		
	5. _____		

Zadatak diplomskog rada

BROJ	145/OJ/2019
OPIS	<p>Policija je, zbog svoje prirode posla, često u situaciji da mora obavljati radnje koje su samo njoj stavljene u dužnost i pravo, a koje izravno ili neizravno djeluju na ostatak populacije. Izravno djeluje na počinitelja zakonom i drugim propisima zabranjenih ponašanja, a neizravno na sve građane. Policija postupajući prema počiniteljima postupa i prema oštećenima, a kroz represivno-preventivni aspekt i prema svim drugim građanima stvarajući osjećaj sigurnosti, mira i reda. Iz navedenog, može se zaključiti kako je policijski posao stresan te kako suzdržavanje od agresije ima utjecaj na društveni život policijskih djelatnika.</p> <p>U radu je potrebno:</p> <ul style="list-style-type: none"> * pojasniti pojam policijske supkulture; * utvrditi specifičnost karakternih osobina policajaca; * definirati ulogu i značaj društvenog života policijskih djelatnika; * provesti istraživanje s ciljem utvrđivanja osobina ličnosti policijskih djelatnika te njihovog načina konzumacije društvenog života; * utvrditi zaključak.
ZADATAK URUČEN	22. 01. 2020.
POTPIS MENTORA	

ZAHVALA

Kroz život ostvarujemo nekoliko uistinu važnih trenutaka koji na nas utječu i oblikuju naš daljnji životni put. Glavnu ulogu u takvim trenucima kojima izgrađujemo svoju budućnost obično ne igramo isključivo sami. Takvi se trenuci ostvaruju zahvaljujući ljudima koji svojom potporom, energijom, razumijevanjem, strpljenjem i ljubavlju pomažu u formiranju osobe kakva ćemo biti.

Zbog toga se ponajprije želim zahvaliti svojim roditeljima bez čije žrtve ne bih bila na životnom putu kojim se sada krećem. Moji se snovi zasigurno ne bih nastavili ostvarivati bez neizmjerne ljubavi i neograničene potpore moje obitelji. Također, želim se zahvaliti svojim kolegama studentima i kolegama s posla uz koje je sve ovo bilo puno lakše riješiti.

Na kraju, jedno veliko hvala mojoj mentorici Dijani koja je svoje dragocjeno vrijeme bez ikakvog problema posvetila vođenju mene kao studentice kroz cijeli ovaj proces. Njezino znanje i stručni savjeti pomogli su mi u izradi i pisanju ovoga diplomskog rada.

Nisam mogla odabrati bolju mentoricu!

Veliko HVALA svima!

Sažetak

Ovaj rad posebno će se baviti pojavom „policijske supkulture“, kao drugačijim dijelom društva koje se od ostatka populacije razlikuje po posebnom kulturološkom uzorku, običajima i ponašanju. Policija je, zbog svoje prirode posla, često u situaciji da mora obavljati radnje koje su samo njoj stavljene u dužnost i pravo, a koje izravno ili neizravno djeluju na ostatak populacije. Izravno djeluje na počinitelja zakonom i drugim propisima zabranjenih ponašanja, a neizravno na sve građane. Policija postupajući prema počiniteljima postupa i prema oštećenima, a kroz represivno-preventivni aspekt i prema svim drugim građanima stvarajući osjećaj sigurnosti, mira i reda. Policijski službenici jedini su ovlašteni uhititi počinitelja kaznenog djela. Tom radnjom sprječavaju bijeg osobe, osiguravaju njenu nazočnost u kaznenom postupku, njeno nezakonito djelovanje na kazneni postupak, sprječavanje počinjenje novih kaznenih djela i dr. te time izravno utječu na sigurnost svakog člana populacije. Da se naslutiti kako je policijski posao stresan posao i da zasigurno povezanost supkulture pripadnosti policiji i suzdržavanje od agresije tijekom obavljanja posla donosi kao posljedicu velike razine stresa koje imaju utjecaj na konzumaciju društvenog života policajaca.

Ključne riječi: *policajska supkultura, društveni život, stres, utjecaj*

Summary

This work will address in particular the appearance of "police subculture", as a different part of society which differs from the rest of the population by a special cultural pattern, customs and behaviour. Because of their nature, the police are often in a position to carry out actions that have only been placed in her office and right, which directly or indirectly affect the rest of the population. It acts directly on the perpetrator by law and other regulations of prohibited conduct, and indirectly to all citizens. The police treat the perpetrators as well as the injured, and through the repressive-preventive aspect and towards all other citizens, creating a sense of security, peace and order. Police officers are the only ones authorized to arrest the perpetrator of the crime. This action prevents a person from escaping, ensures her presence in criminal proceedings, her unlawful action on criminal proceedings, the prevention of committing new crimes, etc. and thus directly affects the safety of each member of the population. To imply that police work is a stressful job and that certainly the association of Subcultural affiliation to the police and refraining from aggression during the performance of work is brought as a consequence of the high levels of stress that have an impact on the consumption of social life Police officers.

Key words: *Police subculture, social life, stress, influence*

Sadržaj

1. UVOD	1
1.1. Izvori i metode prikupljanja podatak	2
1.2. Struktura rada	3
2. POLICIJSKA SUPKULTURA	4
2.1. Općenito o policijskoj supkulturi	5
2.2. Obilježja policijskog posla i policijske supkulture	5
2.3. Konstrukt policijske supkulture	6
2.4. Specifičnost karakternih osobina policajaca	6
2.5. Utjecaj policijske supkulture	6
3. DRUŠTVENI ŽIVOT POLICAJACA	7
3.1. Pojam slobodnog vremena	7
3.2. Uloga i značaj društvenog života u slobodno vrijeme	8
3.3. Obrasci korištenja slobodnog vremena	8
3.4. Interesne orijentacije	9
3.5. Obrasci komunikacije sa prijateljima, rodbinom	10
4. OSOBINE LIČNOSTI I OSNOVNE PSIHOLOŠKE POTREBE KAO PREDIKATORI KONZUMIRANJA DRUŠTVENOG ŽIVOTA	11
4.1. Osobine ličnosti policijskih službenika	14
4.2. Temeljne životne potrebe i društveni život	14
4.3. Potrošački život policijskih djelatnika	15
5. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA	16
5.1. Teorijsko-metodološki pristup problemu istraživanja	16
5.2. Ciljevi istraživanja	16
5.3. Hipoteze	17
5.4. Diskusija rezultata istraživanja	17
5.5. Zaključak rezultata istraživanja	37
5.6. Ograničenja istraživanja	38
6. ZAKLJUČAK	39

LITERATURA.....	41
POPIS SLIKA.....	42
POPIS TABLICA.....	43
PRILOG: Anketni upitnik.....	44

1. UVOD

Slogan Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske i glavna poruka hrvatske policije građanima je „**sigurnost i povjerenje**“. Ona formalno određuje što policija želi postići i koji su njeni glavni prioriteti i ciljevi, odabrana je kao najbolja koja određuje svrhu policijskih službenika. Ovakva poruka govori o tome što policajci u svojim organizacijama očekuju od sebe i svojih suradnika, ali i daje naznake kakvo je unutarnje, formalno i neformalno stanje službeničkog, policijskog okruženja. Formalno se stanje očituje kroz propisanu organizacijsku strukturu, stopu kriminaliteta, statistiku i drugih devijantnih ponašanja, kroz razna mjesečna i godišnja izvješća Ministarstva, javne akcije, priopćenja za javnost i sve drugo što izlazi i nastaje iz unaprijed određenih, propisanih i zapovjedničkih postupanja policijske organizacije i njihove članove kao službenih osoba. Kod svake organizacije, pa tako i policijske, pored formalnog postoji i neformalno stanje, ono koje proizlazi iz spontanijih međuljudskih odnosa, povijesnog okruženja, društvenih utjecaja, ekonomskih stanja i niza drugih interakcija društva, policajaca i policijskih organizacija. Tom prilikom se interakcija ne svodi samo na međusobni utjecaj društva i policije, već ona djeluje u svim smjerovima, od policijske organizacije prema društvu i obrnuto, između društva i policajaca i obrnuto, policajaca i policijske organizacije i dr. Djelovanjem svih tih utjecaja unutar policijske organizacije nastaje stanje koje nije određeno zakonima, kodeksima, presudama, pravilnicima, napucima i drugim upravnim i pravnim propisima, već ono proizlazi iz stvarnog nastalog stanja međuljudskih običaja i odnosa.

Vodeći se navedenim, formalno stanje policijske organizacije ugrubo se može nazvati „policijskom kulturom“, a neformalno i na međuljudskim odnosima i običajima nastalo stanje kao „policijska supkultura“, s tim da se želi naglasiti da ni jedno ni drugo stanje ne postoji bez manjeg ili većeg utjecaja na drugog. Formalno stanje policijske organizacije uveliko određuje međuljudske odnose i običaje između policijskih službenika, a s druge strane odnosi i običaji utječu na konačan izgled i stvaranje organizacijske strukture i svih propisa vezanih za policiju. Stvaranje neformalnih odnosa i običaja svojstveno je svakoj organizaciji, a posebno do izražaja dolazi tamo gdje postoje specifični zadaci za čije ostvarivanje članovi moraju obavljati posebne i drugačije radnje koje ostali pripadnici društva ne mogu ili ne smiju raditi.

1.1. Izvori i metode prikupljanja podatak

Za potrebe izrade diplomskog rada koristit će se metode sekundarnog i primarnog prikupljanja podataka. Sekundarni podaci obradit će se analizom stručne literature u kojoj su već opisani obilježja, pojmovi, problemi i primjeri utjecaja policijske supkulture na konzumaciju društvenog života policajaca. Primarni podaci dobit će se kvantitativnom analizom provedenog istraživanja, pomoću anketnog upitnika. Kroz anketni upitnik ispitat će se navike, stavovi i mišljenja ispitanika, a sukladno tome, koristit će se opisno istraživanje koje će omogućiti jasnu i razumljivu prezentaciju dobivenih rezultata. Upitnik će se sastojati od 60 pitanja i bit će postavljen na Google servisu, a odgovori će se prikupljati elektroničkim putem, odnosno elektroničkom poštom i društvenim servisima kao što su Viber, WhatsApp i Facebook. Zbog elektroničkog načina prikupljanja podataka, odnosno distribucije anketnog upitnika, istraživanje će obuhvatiti fizičke osobe starije od 18 godina, koje imaju pristup internetu. Obzirom na to da se radi o istraživanju vezanom za utjecaj policijske supkulture na konzumaciju društvenog života policajaca, činjenica je da će se u istraživanju koristiti namjerni neproporcionalni prigodni uzorak od minimalno 150 ispitanika. Uzorak će obuhvatiti osobe svih dobnih skupina kako bih se što bolje utvrdio stav policijskih službenika o utjecaju policijske supkulture na njihov život.

Istraživački upitnik započinje pitanjima koja daju uvid u sociodemografski profil ispitanika. Pitanja u anketnom upitniku osmišljena su na način da potvrde ili negiraju postavljene hipoteze. U prvom dijelu upitnika istraživat će se navike ispitanika i utjecaj posla na njih. Drugi dio upitnika ispitanici će ispunjavati odabirom slaganja s navedenim tvrdnjama po Likertovoj skali. Anketa će biti provedena u studenom 2019. godine.

Veličina uzorka za anketu određuje se temeljem osnovnog skupa na kojem se problem istražuje, a za potrebe diplomskog rada, riječ je isključivo o policijskim službenicima. Uzorak će biti prigodan i obzirom na postavljene hipoteze bit će minimalno 150 ispitanika.

1.2. Struktura rada

Predmetno analiziranje u diplomskom radu bit će podijeljeno na šest poglavlja, koja detaljnije opisuju i razrađuju temu diplomskog rada. Prvo poglavlje se odnosi na uvodno razmatranje u kojem se iznosi izvor i metode prikupljanja podataka nužnih za pisanje rada. U drugom poglavlju pod nazivom *Policajska supkultura* predstavlja se teoretski prikaz korištenja literature kako bi se razumjeli i analizirali osnovni pojmovi koji su usko vezani uz temu rada, poput definiranja pojma policijska supkultura, obilježja policijskog posla i policijske supkulture, konstrukt policijske supkulture, specifičnost karakternih osobina policajaca i utjecaja policijske supkulture. *Društveni život policajaca* naziv je trećeg poglavlja koji donosi objašnjenje osobina ličnosti policijskih službenika, temeljne životne potrebe i društveni život kao i potrošački život policijskih djelatnika. U četvrtom poglavlju rada pod nazivom *Osobine ličnosti i osnovne psihološke potrebe kao predikatori konzumiranja društvenog života* navode se osobine ličnosti policijskih službenika, temeljne životne potrebe i društveni život i potrošački život policijskih djelatnika. U petom poglavlju navodi se metodologija istraživanja koja će biti provedena te se predstavlja teorijsko-metodološki pristup problemu istraživanja, ciljevi, hipoteze, diskusija, zaključak rezultata istraživanja kao i ograničenja istraživanja. Rad će završiti zaključkom, u kojemu će se iznijeti zaključni stavovi o važnosti utjecaja policijske supkulture na konzumaciju društvenog života policajaca.

2. POLICIJSKA SUPKULTURA

Prema (Cranku, 1997), policijska supkultura obuhvaća široko intelektualno i emotivno područje. On navodi kako je dio policijske supkulture sve ono što se odnosi na policijske poslove, policijsku strukturu, politiku, ponašanje, način uhićenja, korupciju, izobrazbu, vrstu treninga, odnose prema osumnjičenicima i strankama, načine patroliranja i sve ostalo što zahvaća policijski posao.

(Gorenak, 2006 prema Štrukelj, 2002), navodi kako policijska supkultura postoji u svim državama svijeta, bez obzira na državno uređenje ili politički sustav. Većina policija u svojim supkulturama imaju slična svojstva kao što su izoliranost, sumnjičavost, solidarnost i slično. Razlike koje se pojavljuju su u intenzitetu ili nedostatku nekih od navedenih svojstava.

(Hebert, 1998), razloge razvoja policijske supkulture nalazi u šest temeljnih čimbenika i to: zakonima, administrativnoj kontroli, avanturizmu/mačizmu, moralitetu, kompetencijama i (ne)sigurnosti policijskih službenika u obavljanju policijskih poslova.

Razni čimbenici utječu na formiranje i oblikovanje policijske supkulture. Neki od njih imaju manji, a neki veći utjecaj. Utjecajnost pojedinih čimbenika također se mijenja kroz povijest i ovisi o stanju društva. S polazišta smjera utjecaja, čimbenici se mogu podijeliti na unutarnje i vanjske. Ova podjela ne znači da su to čimbenici koji su proizašli samo iz interakcije unutar same policije ili policije i ostatka društva, nego se isti dijele ovisno o tome jesu li se formirali i nastali unutar policijske organizacije, kao unutarnji čimbenici ili izvan nje, kao vanjski čimbenici supkulture.

Unutarnji čimbenici formiranja policijske supkulture nastaju **unutar policijske organizacije** i određeni su samom prirodom policijskog posla. Naravno da okolina i društvo i te kako utječu na smjer i vrstu njihova djelovanja. Policija obavlja radnje koje su samo njoj stavljene u dužnost i pravo, a one izravno djeluju na društvo. Unutarnji čimbenici koji djeluju na formiranje policijske supkulture su rizičnost policijskog posla, policijske dužnosti i ovlasti, solidarnost policijskih službenika, obrazovanje u policiji, usvajanje policijskih znanja kroz praksu, interna komunikacija i dr.

2.1. Općenito o policijskoj supkulturi

Policijska u svom radu u svakom trenutku djeluje prema građanima, prema ostatku populacije i ponekad i prema svojim pripadnicima tako da to djelovanje ostavlja trag u mišljenjima i stavovima većine građana. No, spomenuto djelovanje samo je manifestni dio policijske supkulture. Ono je njen važan dio, ali ipak ne predstavlja cijeli kulturni uzorak kojeg su policajci uzeli kao svoj. Veliki dio policijske supkulture očituje se u neformalnim odnosima, komunikaciji, modi, razmišljanjima, stavovima i običajima ostatka društva, ali i na osnovu interakcije između sebe samih. Čak, možda i u situacijama kada na djelovanje i organizaciju policije snažno utječe politika, glavninu policijske supkulture formiraju unutarnji odnosi. Policijska supkultura je sve što obuhvaća policijski posao, ali i puno više od toga. Ona je također unutarnji odnos između policijskih službenika, reakcija na društvene i političke pritiske, tehničke, znanstvene pa i klimatske promjene. Policijski službenici svoju drugačiju kulturu formiraju pod utjecajem raznih faktora koji posredno ili neposredno izlaze iz društva, iz njih samih, ali i iz prirode koja ih okružuje.

2.2. Obilježja policijskog posla i policijske supkulture

Policijske službenike iz šire populacije izdvaja njihov poseban položaj u društvu. Ta izdvojenost nije generalna i materijalna, nego se ona očituje u stavovima i mišljenjima šire društvene zajednice s jedne strane i policijskih službenika s druge strane. Policajci dijele sudbinu društva u kojem žive i rade. Opravdano je navesti kako se stanje društva reflektira na njihov rad i položaj više nego na bilo koji drugi dio populacije. Policijski službenici i te kako osjećaju društvene promjene, krize, nemire i sve druge dobre i loše događaje u svom okruženju. Nastanak policijske supkulture potenciran je specifičnim poslom, osjećajem socijalne izoliranosti, rizicima koje donosi obavljanje policijskim poslom, specifičnim ovlastima i odgovornosti, uvjetovanost međusobne solidarnosti u zajedničkim akcijama, internoj edukaciji i stjecanju profesionalnog znanja u praksi. Dosadašnja istraživanja o policijskoj supkulturi u fokusu su znanstvenika od šezdesetih godina prošlog stoljeća i ukazala su na nekoliko dominantnih karakteristika koje obilježavaju policijsku kulturu. U svojim istraživanjima Reiner polazi od iznimno velikoj posvećenosti misiji o sprečavanju kriminala iz čega proizlaze sumnje, cinizam, socijalna izolacija i solidarnost, konzervativizam i pragmatičnost.

2.3. Konstrukt policijske supkulture

Prema (Mešku i Arehu, 2004), policijska supkultura se izražava u stajalištima, vrijednostima, normama i pravilima koja utječu na ponašanje. Ponašanje policajaca ovisi o osobnostima pojedinaca, dužini staža, napredovanju u policijskoj hijerarhiji, poslovima koje obavlja te rodu policijske kojemu policajac pripada, odnosno svojoj specijalizaciji. Prema njima policijska supkultura nije jedinstvena. Ona ovisi o vremenu i mjestu, društvenom kontekstu, policijskim učincima te interakciji policije i javnosti.

2.4. Specifičnost karakternih osobina policajaca

(Giddens, 2007 prema Ericson i Haggerty, 1999), navodi da je održavanje reda i mira, interakcija s građanima samo dio onog čime se policija danas bavi. Policijski se posao danas manje sastoji u nadziranju kriminala, a više u otkrivanju rizika i upravljanju njime. Nova računalna tehnologija omogućuje policiji da se sve više bavi „mapiranjem“ i predviđanjem rizika unutar populacije. Također, računalni sustavi određuju način na koji populacija izvještava o informacijama te policiju stavlja na ključno mjesto na kojem se informacije skupljaju i distribuiraju ostalim organizacijama u sustavu sigurnosti i reduciranju rizika.

2.5. Utjecaj policijske supkulture

Evidentno je da se okolnosti i način rada policije neprestano mijenja. Društvo pred policijske službenike neprestano stavlja nove i nove zadatke. Policajci su se od povijesnih državnih činovnika, čuvara državne sigurnosti, reda i mira premetnuli u čuvare građana, a na kraju i upravitelje rizika. Budućnost donosi nove izazove, a policija na njih mora odgovoriti. Savladavanjem prepreka i izvršenjem zadataka policijski službenici usvajaju nova znanja i iskustva koja će se neminovno reflektirati na njihove kulturne uzorke.

3. DRUŠTVENI ŽIVOT POLICAJACA

Ponašanja u kojima policajci izražavaju neprijateljstvo prema novim idejama, tehnološkim naprecima, promjenama zakonskih rješenja, uspostavom novih društvenih odnosa, novim stavovima javnosti, promjenama društvenih razmišljanja, promjenama znanstvenih shvaćanja, socijalnih rješenja, a posebice učenja i shvaćanja koja se odnose na novi način obnašanja policijskih poslova predstavlja primjer policijskog konzervatizma.

(Modly i Korajlić, 2002), navode da je moralnost psihička funkcija koja se očituje kao sposobnost čovjeka da sam sebi određuje norme kojih se i pridržava, kao i da se samokažnjava za nepridržavanje tih normi. Sastoji se od moralnog rasuđivanja (mišljenja) i moralnog ponašanja (djelovanja).

(Gorenak, 2006 prema Cranku, 1998), navodi da su policijski službenici obično ponosni na svoju ulogu u društvu. Navedeno se temelji na samoj moralnosti policijskog posla što je po njegovom mišljenju najbitnija karakteristika policijske supkulture. Policijski službenici sebe doživljavaju kao „dobre duhove društva“ čiji je zadatak, kao što i službeni moto hrvatske policije glasi, očuvanje sigurnosti i zadobivanje povjerenja građana. Moralnost policijskih službenika je dobra strana policijske supkulture i osobina koja im služi na čast i kojoj svakako trebaju težiti.

3.1. Pojam slobodnog vremena

Policijski službenici su izolirani od ostatka društvene populacije. Policajci su dužni ako je to potrebno, primjenjivati svoje ovlasti i izvan radnog vremena, a ako to ne učine mogu disciplinski i kazneno odgovarati. Građani su upoznati s navedenim podatkom i u strahu da će otkriti i prijaviti njihove nezakonite ili „sive“ makinacije, sitne prijevare i „snalaženja“ izbjegavaju druženja s policajcima i vrlo ih rijetko biraju za prijatelje. Policajci suočeni s navedenim činjenicama te pod stalnim pritiskom policijskog posla, prekovremenog rada, rada u smjenama, vikendima i praznicima, pribjegavaju druženjima i prijateljevanjima s drugim policajcima. Sve to zajedno pojačava izoliranost policijske grupacije.

3.2. Uloga i značaj društvenog života u slobodno vrijeme

Kad se raspravlja o položaju ne misli se samo na materijalni status policajaca. Policijski se službenici žele osjećati korisno društvu. Korisnost i pomaganje u samoj je srži policijske profesije. Već spomenuti slogan hrvatske policije „sigurnost i povjerenje“ govori o tome gdje policija želi biti u društvu. Policijski službenici žele da im se vjeruje, da se na njih građani bez problema oslanjaju i zovu ih u pomoć, a sve to će rezultirati zajedničkom sigurnošću. Ovdje se radi o formiranju policijske organizacije kulture, ali i o bitnom utjecaju na supkulturu. Policijski službenici prihvaćaju i provode neformalna ponašanja u kojima ističu svoju važnost i pozitivan položaj u društvu. Kada je položaj policije u društvu negativan, kada joj građani ne vjeruju, policajci jačaju međusobnu neformalnu solidarnost, zauzimaju poziciju oprečnu od društva i time naravno samo pojačavaju nepovjerenje, rezerviranost i otuđenost.

3.3. Obrasci korištenja slobodnog vremena

Položaj policijskog službenika u društvu utječe na formiranje policijske supkulture. Dio elemenata policijske supkulture izlazi izravno iz dobrog ili lošeg položaja policijskih službenika u odnosu na ostale članove društva. Loše riješen materijalni status policijskih službenika stvorit će plodno tlo za korupciju i zlouporabu policijskih ovlasti. Može se reći da zbog lošeg materijalnog statusa neće svi policijski službenici probleme riješiti kroz korupciju i zlouporabu ovlasti, ali će ih sigurno biti više nego ako je njihov materijalni položaj povoljan ili bolje reći pravedan.

(Mršić, 2006), u raspravi o sprečavanju policijske korupcije navodi da mijenjanje određenog ljudskog ili socijalnog ponašanja, mora razraditi pitanje motiviranja subjekata kako bi se postigla željena promjena ponašanja. Za to su potrebna dva osnovna načina, motiviranje i demotiviranje. Prvo je stimuliranje nagradama, a drugo destimuliranje kaznama. Zastupljenost samo jednog načina bezuvjetno dovodi do neuspjeha. On govori da oba modela moraju biti zastupljena u određenom omjeru. U prvom redu potrebno je posvetiti pažnju motiviranju i demotiviranju snaga za borbu protiv korupcije, kako bi se ona pročistila i dala novi, zdravi zamah suzbijanju korupcije u policiji.

Ovdje se govori o aktivnoj promjeni policijskog ponašanja koji pored organizacijske kulture mora mijenjati i posebne kulturne uzorke supkulture. Motivacija kao preferiranje policijske korupcije neće imati uspjeha ukoliko policijski službenik neće imati barem donekle pravedan materijalni status. Ako policijski službenik koji prima plaću koja mu ne pokriva ni osnovne životne troškove uhvati u prijestupu građanina koji mu nakon toga za oprost ponudi novac koji prelazi njegova mjesečna primanja, postavlja se pitanje je li će ovaj imalo mariti za motiviranje i demotiviranje policijske korupcije.

3.4. Interesne orijentacije

Policija u suvremenom demokratskom društvu mora odgovoriti na zahtjev društvene zajednice i djelovati u njezinom interesu. Ipak, začuđuje količina senzibiliziranosti policije i policijskih elita na društvena mišljenja koja se artikuliraju kroz medije. Mediji su odraz društvenog mišljenja. Novinari izražavaju mišljenje građana, ali i svoje osobno mišljenje, a da pri tome to prešućuju. Izvještavanjem o policijskim postupcima i događajima u kojima sudjeluje policija, mediji zbog senzacionalizma češće iznose loše strane policijskih postupaka „jer to je zanimljivo za čitanje“.

U strategiji odnosa s javnošću, MUP-a RH, kao osnovni cilj se „navodi sustavni razvoj odgovorne, profesionalne i interaktivne komunikacije sa unutarnjim i vanjskim javnostima te proaktivnog i transparentnog pristupa kojim će se demistificirati policijski poslovi i cijeli sustav, stjecati razumijevanje, graditi povjerenje i otvarati vrata suradnji sa javnošću i time unapređivati identitet, imidž i ugled Ministarstva i policije.“

Iz ovog definiranog cilja policije u odnosima s javnošću može se iščitati kako je formalna policijska organizacija svjesna stvarnih problema te da je načelno spremna ponuditi rješenje i aktivno ih provesti. Kada se policijskim službenicima u nastanku novih društvenih okolnosti ne ponude neke nove mogućnosti i rješenja oni provode stare, „ranije, u dobroj praksi, isprobane obrasce postupanja“, koji su najčešće neadekvatni novonastalom stanju.

3.5. Obrasci komunikacije sa prijateljima, rodbinom

Prema (Modlyu i Korajliću, 2002: 455), policija je u najširem smislu sustava posebnih tijela unutarne uprave koja u obavljanju poslova iz svog djelokruga raspolažu institucionalnom prinudom. Pojam policije neovisno o zakonskim rješenjima dovodi se u vezu s poslovima koje obavljaju ovlaštene službene osobe u odori i civilu. Društvo od policije očekuje izdizanje iznad problema te zajedno s ostalim državnim tijelima provođenje pravde i poštivanje ravnopravnosti. Takvo je stanje i društveno uređenje dovelo do izdavanja policijskih službenika u njihovim stavovima i mišljenjima od ostatka populacije. Policijski službenici su počeli prihvaćati svoje, drugačije i samo njima znakovite kulturne uzorke. Većina tih uzoraka nije nastala slobodnom voljom policajaca, nego su proizvod nužnosti i potrebe za što lakšim obavljanjem svojih dužnosti, rješavanjem postavljenih zadataka i adekvatnim odgovorima na trenutne probleme društva. Prihvatanjem drugačijih kulturnih uzoraka policijski službenika stvaraju svoju i drugačiju kulturu, policijsku supkulturu. Navedeno je socijalizacijski obrazac ponašanja u određenoj društvenoj grupi koji se jednostavno usvoji. Pojedinaac u nekoj grupi želi se uklopiti, socijalizirati pa prihvaća njene uobičajene obrasce ponašanja.

4. OSOBINE LIČNOSTI I OSNOVNE PSIHOLOŠKE POTREBE KAO PREDIKATORI KONZUMIRANJA DRUŠTVENOG ŽIVOTA

Prema (Kampanakis, 2000), policijska supkultura posjeduje sljedeće elemente: opće prihvaćene navike, pravila, principe, ponašanja i razmišljanja policijskih službenika, socijalnog okruženja, neprestanu sumnjičavost, izolaciju policajaca od drugih građana, solidarnost s drugim policajcima, politički konzervatizam, rasne predrasude, mačizam, razlikovanje građana prema njihovom društvenom utjecaju i poštovanje okoline i kodeks šutnje. Kao osnovne sastojke policijske supkulture, (Gorenak, 2006:), navodi sumnjičavost, izolaciju, moralnost, konzervatizam, mačizam, solidarnost, pragmatizam, rasizam, zatvorenost i policijski cinizam.

(Goranke, 2006 prema Niederhoffer, 1967), navodi da cinizam znači gubitak povjerenja u ljude, zanosa višim idealima policijskog posla te ponosa i integriteta te je značajan za policijski poziv. Dalje možemo razlikovati četiri vrste policijskog cinizma. Pseudocinizam koji je stanje u kojem policajac preuzima cinično stajalište starijih kolega jer ih želi oponašati. Romantični cinizam je posljedica konfrontacije osobnih očekivanja policijskih službenika s realnošću djelovanja policijskog sustava. Agresivni cinizam izražava nezadovoljstvo s postojećim stanjem i želju za poboljšanjem i promjenama i na kraju rezignirani cinizam kojeg održava nepovjerenje i razočaranje u postojeće stanje.

Cinizam u policijskoj supkulturi se očituje u omalovažavanju opravdanosti pojedinih policijskih poslova, ismijavanju predanosti radnih kolega, ne pridavanju i omalovažavanju važnosti za probleme građana, nepoštivanje nadređenih rukovoditelja, ismijavanju odluka nadređenih rukovoditelja, pre kritičnom sagledavanju radnih pogrešaka, omalovažavanje podređenih službenika, nepovjerenju u pravosudni sustav, sumnji u ispravnost primjena policijskih ovlasti, nepovjerenju u druge, a posebno u neiskusne i mlade policijske službenike, pretjeranom ukazivanju na apsurdne, neprestanom isticanju organizacijskih pogrešaka i dr.

Konzervatizam se pojavljuje u razmišljanjima policijskih službenika jer oni po svojoj prirodi teže održanju stanja reda i mira. Policajci često vjeruju da je za očuvanje reda i mira važna snažna i jaka državna vlast, prije svega sama policija. Stoga oni stavljaju naglasak na ostvarivanje pravde te ju stavljaju ispred osobnih građanskih prava. Svjesni su potreba za

promjenama, ali ipak žele da su spore i dobro promišljene. Često ljude koji razmišljaju i rade drugačije, doživljavaju neprijateljski.

Prema (Žažar, 2008), u osnovi konzervatizma je tradicija i napad na individualizam, njegove političke, ekonomske i kulturne dimenzije. On svoju ideju zasniva na tvrdnji o prvenstvu društva i njegovih tradicionalnih institucija nad pojedincima.

Osvrćući se na policijsku praksu nemoguće je ne spomenuti jednu uobičajenu policijsku rečenicu: "Osnovna policijska zadaća je očuvanje sigurnosti građana i imovine te povoljnog stanja javnog reda i mira". Često se ova rečenica pojavljuje u raznim policijskim izvješćima i govori o tome da policajci teže zadržavanju postojećeg stanja ako je ono povoljno za njihove poslove i spremni su se oduprijeti svakoj promjeni ako je njezin rezultat imalo neizvjestan. Ovakvo je razmišljanje policije razumljivo posebice ako se uzme u obzir činjenica da će u slučaju nastanka nepovoljne posljedice ona trpjeti odgovornost. Zadržavanje povoljnog stanja prirodno je policijsko razmišljanje. Problem nastaje kada **policijski konzervativizam** poprimi ekstremna stajališta. U određenim situacijama krajnje nužde, ograničavanje inače zagarantiranih sloboda zbog očuvanja sigurnosti cijele zajednice predstavlja opravdane radnje, no zatiranje sloboda da bi se po svaku cijenu održalo trenutno stanje, bez razmišljanja o napretku i promjenama, nije opravdani stav.

Ponašanja u kojima policajci izražavaju neprijateljstvo prema novim idejama, tehnološkim naprecima, promjenama zakonskih rješenja, uspostavi novih društvenih odnosa, novim stavovima javnosti, promjenama društvenih razmišljanja, promjenama znanstvenih shvaćanja, socijalnih rješenja, a posebice učenja i shvaćanja koja se odnose na novi način obnašanja policijskih poslova predstavlja primjer policijskog konzervativizma.

(Glavina i Vukosav, 2011), u preglednom znanstvenom radu navode kako mnoga istraživanja pokazuju da je policijsko zanimanje povezano s povećanom razinom stresa. Kao **posljedice stresa** na policijskom poslu navode se tjelesne posljedice stresa, socijalne posljedice stresa, organizacijske posljedice i psihičke posljedice. Psihičke posljedice manifestiraju se kao cinizam, sumnjičavost, emocionalno udaljavanje od obitelji, smanjena učinkovitost, socijalno povlačenje, povećana agresivnost, bračni problemi i PTSP.

Policijska sumnjičavost jedna je od psihičkih posljedica stresa uslijed obavljanja policijskog posla, no počeci formiranja policijske sumnjičavosti sežu još od same obuke. Kandidati za

policijske službenike se kroz treninge i učenje potiče na sumnju i stalne provjere svojih postupanja, prikupljenih podataka, iskaza građana, njihovih dokumenata i postupaka. Policijski službenik koji naivno vjeruje i ne provjerava podatke i informacije iz svoje okoline nema puno šanse postati "dobar policajac".¹

Profesionalna sumnjičavost i radoznalost policijskih službenika poželjna je, čak se i podrazumijeva. Problemi nastaju kada sumnjičavost prestane biti samo dio službeničke policijske kulture i preraste u individualnu karakteristiku policijskog službenika. Policajci nerijetko počinju sumnjati u sve i svakog, provoditi privatne pa i "obiteljske istrage", počinju izražavati otvoreno nepovjerenje prema građanima, provjeravati susjede i prijatelje, zapisivati registracijske oznake van službe, angažirano zamjećivati potencijalna kaznena djela i prekršaje u svojoj životnoj okolini, voditi svoje privatne evidencije i zapise, pratnje i opservacije. Još veći problem nastaje kada policijski službenik, vođen količinom negativnih iskustava iz svog posla, sumnjičavost uvodi u obiteljski život. Obitelj trpi stalne provjere, nepovjerenja, pretjerane strahove, sulude kontrole i pesimističnost svog člana, policijskog službenika.

Sumnjičavost je vjerojatno najočitija karakteristika policijske subkulture, dok je također i nezaobilazan pratitelj policijske profesije. Naivan policajac nikako ne može uspješno obavljati svoju službu, no problem nastaje kada službenički zahtjevi za stalnim provjerama postanu dio svakodnevnog ponašanja, kada oni prerastu u osobnost policijskog službenika. Policajci bi trebali zadržati **profesionalnu radoznalost** i sumnjičavost te ju, kao dio svog posebnog supukulturalnog uzorka, reducirati. U suprotnom će ih ona još više izolirati i udaljiti od ostatka društva.

---

¹ Misli se učinkovit, pametan, mudar, pronicljiv, školovan, spretan, hrabar, odvažan, pravedan, suosjećajan, visoko moralan, pouzdan, snažan, spretan, uredan, susretljiv, poduzetan, rezolutan, i dr., a prije svega uspješan u poslu u kojem ga ocjenjuju sami građani.

4.1. Osobine ličnosti policijskih službenika

Pojava solidarnosti između policijskih službenika dobro je poznata širom javnom mnijenju. Građani svaku situaciju povezanu s lošim ili ne taktičnim postupanjem policije npr. slučajevima pritužbi na policijsku agresivnost i sl. ocjenjuju kao sumnjivu u smislu „neće oni svoje“. Ipak policija i te kako temeljito ispituje svaku predstavku i pritužbu. Prema pravilniku o načinu rada i postupanju po predstavkama i pritužbama, vođenju evidencija predstavki i pritužbi te o radu povjerenstva, NN 58/12,43/13, Zagreb, Narodne novine, posebno oformljene službe Ministarstva brinu se za evidencije i podrobno provjeravanje svake pritužbe i predstavke.

Svaki policijski službenik svjestan je navedene činjenice i ozbiljno ju uzima u obzir prilikom svog postupanja i primjene ovlasti. Može se reći da profesionalno uvažavanje i poštovanje predstavlja zdrav dio običaja unutar neke struke, no ona ne bi smjela prelaziti pravila morala, etike, a posebice ne pravnih normi. Solidarnost je dio policijske supkulture i ona sa sobom nosi loše, ali i dobre običaje. Da bi se oni loši iskorijenili potreban je ozbiljan pomak u stanju svijesti svih policijskih službenika.

Policijski su službenici, prilikom provođenja svojih poslova i ovlasti, dužni i moraju djelovati zakonito i etično, no tu ne završavaju sve njihove obveze. S pozivom policijskog službenika nepobitno je povezano uzorno ponašanje, samostalnost, tolerancija, samodisciplina i osjećaj odgovornosti. Navedene su vrline nužne kako bi se formirala savjest kao jedinstvo moralne svijesti. Nametanjem policijske etike policijski službenici sami sebi zadaju zadatke za koje misle da će im olakšati obavljanje njihovih poslova. U pokušaju ispunjenja tih zadataka formiraju se i sastavni dijelovi policijske subkulture.

4.2. Temeljne životne potrebe i društveni život

Policijski službenici su razvili posebnu kulturu ophođenja s građanima i međusobno. Policajci, shvaćajući opasnost svog posla, napad na svakog policijskog službenika doživljavaju kao napad na sebe osobno. Zbog tih razloga razvija se policijska solidarnost i pomaganje u postupanju. Policajci razmišljaju da se pomažući drugim policajcima osiguravaju i da će drugi, kada će to biti potrebno, pomoći i njima. Takvim razmišljanjem stvara se klima i kultura solidarnosti u kojoj se policijski službenici osjećaju manje izloženim

i sigurnijim. Kroz identifikaciju s drugim žrtvama – policajcima, obavezom davanja pomoći i sigurno dobivanja pomoći i sigurnog davanja pomoći, policijski službenici osjećaju se dijelom manje skupine društva koje se mora nositi sa samo njima svojstvenim problemima.

(Giddens, 2007: 24), navodi da se supkultura ne odnosi isključivo na druge etničke skupine ili na one koji drugačije govore nego i na onaj dio populacije koji se po svojim kulturnim obilježjima razlikuje od ostatka društva. Pripadnici supkulture mogu biti članovi potpuno različitih društvenih skupina od pripadnika glazbenih pravaca, grupa s posebnim stilom odijevanja, sportskih navijača pa do osoba koje njihovo posebno i specifično zanimanje i interesi svrstavaju u neke grupe. (Giddens, 2007), zaključuje da značenje supkulture pripada onim članovima društva koji se od većine razlikuju po svome posebnom kulturnom obrascu.

4.3. Potrošački život policijskih djelatnika

Shvaćanje i pojam supkulture mijenjao se, no uvijek se više ili manje vezivao na supkulturu mladih, na devijantnu pojavu društva neiskusnih, neprilagođenih, gnjevnih, obespravljenih pojedinaca koji se poistovjećuju s istim takvim pojedincima unutar „svoje društvene grupe“. Da se supkultura ne može shvaćati samo na takav način napomenuo je (Giddens, 2007), govoreći da pod supkulturu pripada „svaki dio populacije“ koji se po svojoj kulturi razlikuje od šireg društva, a ne samo mlade delikvente, koja se po svom uzorku razlikuje od glavnine populacije, nazovemo supkulturom. Govoreći o pojmu i određenju supkulture spomenut će se i jedan paradoks. Pripadnici supkulture, bilo oni koji su to sami izabrali ili oni koji su spletom okolnosti postali dijelom neke supkulturalne grupe, teže različitosti i pri tome bježe u uzorak koji je svojstven i u kojem se prepoznaju i drugi pripadnici skupine. To govori da supkulturi nisu skloni individualisti, nego osobe koje se ne mogu identificirati s dominantnom kulturom, a ipak žele nekome pripadati.

5. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

U ovom će se poglavlju predstaviti predmet, svrha i ciljevi istraživanja te postavljene hipoteze. Prikazati će se rezultati kvantitativne i kvalitativne analize provedenog istraživanja te će se analizirati odgovori ispitanika dobiveni metodama ankete. Rezultati istraživanja provodili su se pomoću ankete koja je bila dostupna od 26.11.2019. godine do 30.11.2019. godine u kojoj su sudjelovali isključivo policijski službenici. Detaljnije informacije o anketnim pitanjima bit će prikazane kroz grafove.

5.1. Teorijsko-metodološki pristup problemu istraživanja

Pokazano je da stres itekako negativno utječe na psihičko i fizičko zdravlje policajaca, na njihov socijalni život, ali i da sama organizacija u kojoj policajac radi, trpi veliku štetu. Nezadovoljstvo policijskih službenika razinom stresa uzrokovanim situacijama i događajima sa kojima se svakodnevno susreću, postupanjem u određenim situacijama zbog kojih nažalost često koriste maladaptivne mehanizme poput zlouporabe alkohola, emocionalnog udaljevanja od obitelji, pa čak i disocijacije.

5.2. Ciljevi istraživanja

Cilj istraživanja nam je potvrditi da policijski službenici zbog utjecaja policijske supkulture i vrste posla koju rade svakodnevno doživljavaju stres te da svojim načinom postupanja pokušavaju smanjiti razinu stresa te isti ne prenositi na svoj društveni život. Objasniti čimbenike koji, unutar policijske populacije, doprinose formiranju policijske supkulture i definiranje njezina utjecaja na profesionalni i privatni život policijskih službenika. U određivanju pojavnosti policijske supkulture pokušat će se detektirati elementi od kojih se sastoji policijska supkultura i koji su to vanjski i unutarnji čimbenici koji je određuju.

5.3. Hipoteze

Istraživanje provedeno u svrhu diplomskog rada temelji se na tri hipoteze. To su:

Hipoteza H1: Supkulturna pripadnost policijskih službenika zbog izloženosti različitim oblicima frustracije tijekom obavljanja posla dovodi do posljedice velike razine stresa.

Obrazloženje hipoteze H1: *Svrha provjere prve hipoteze je dati značaj posljedicama razine stresa u obavljanju policijskog posla, te eventualnom utjecaju na sprečavanje izlaganju različitim oblicima frustracija tijekom obavljanja poslova.*

Hipoteza H2: Policijski službenici tijekom obavljanja aktivnosti suzdržavaju se od različitih oblika agresije, te se kao posljedica pojavljuje stres.

Obrazloženje hipoteze H2: *Nužnost istraživanja poznavanja aktivnosti koje obavljaju policijski službenici i različitih oblika agresije od kojih se suzdržavaju, a čija je posljedica stres.*

Hipoteze H3: Velika razina stresa kod policijskih službenika na poslu izravno utječe na njihov obiteljski život.

Obrazloženje hipoteze H3: *Cilj potvrde treće hipoteze je osvijestiti policijske službenike koliko stres koji doživljavaju na poslu, utječe na njihov obiteljski život.*

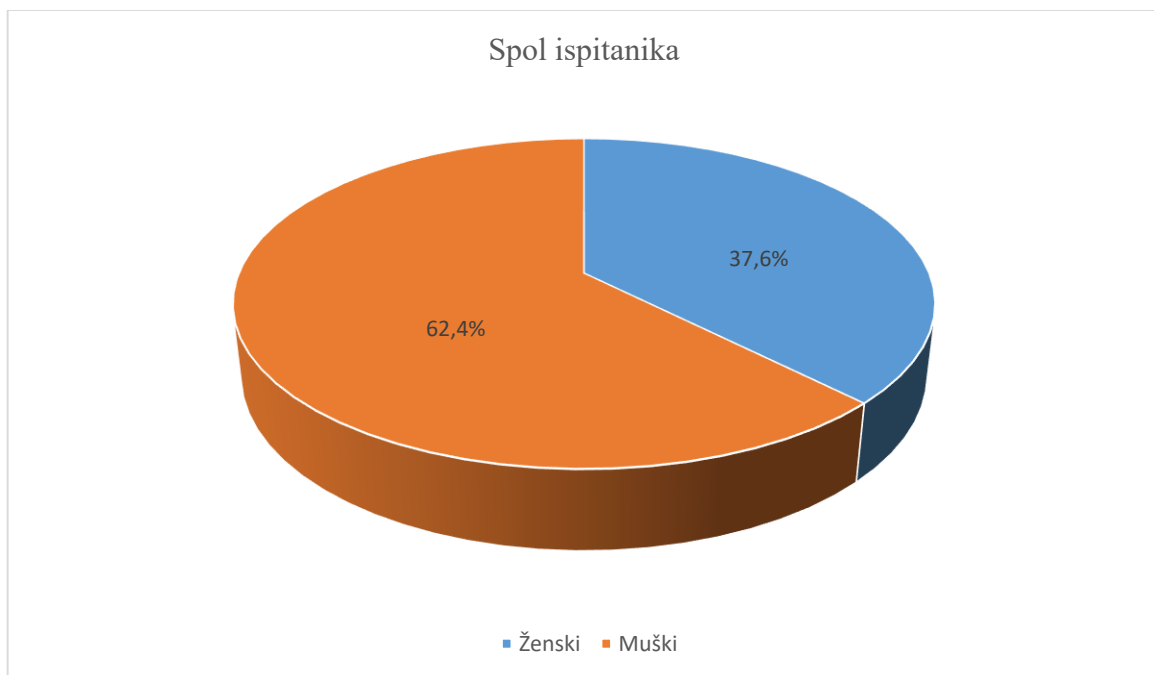
5.4. Diskusija rezultata istraživanja

Analiza podrazumijeva izvođenje konstatacije i donošenje logičkih zaključaka na temelju utvrđenih činjenica. Po završetku provedbe anketnog upitnika, pristupit će se analizi dobivenih odgovora. Temeljem prikupljenih informacija, analizirat će se izvedbeni podaci i pristupit će se statističkoj obradi podataka. Provjerit će se valjanost provedene ankete. Iz rezultata provedene analize, interpretirat će se dobiveni podaci.

Tablica br.1. Spol ispitanika

<i>Spol ispitanika</i>	<i>Broj ispitanika</i>	<i>Postotak</i>
<i>Ženski</i>	<i>80</i>	<i>37,6</i>
<i>Muški</i>	<i>133</i>	<i>62,4</i>

Izvor: ad autorice

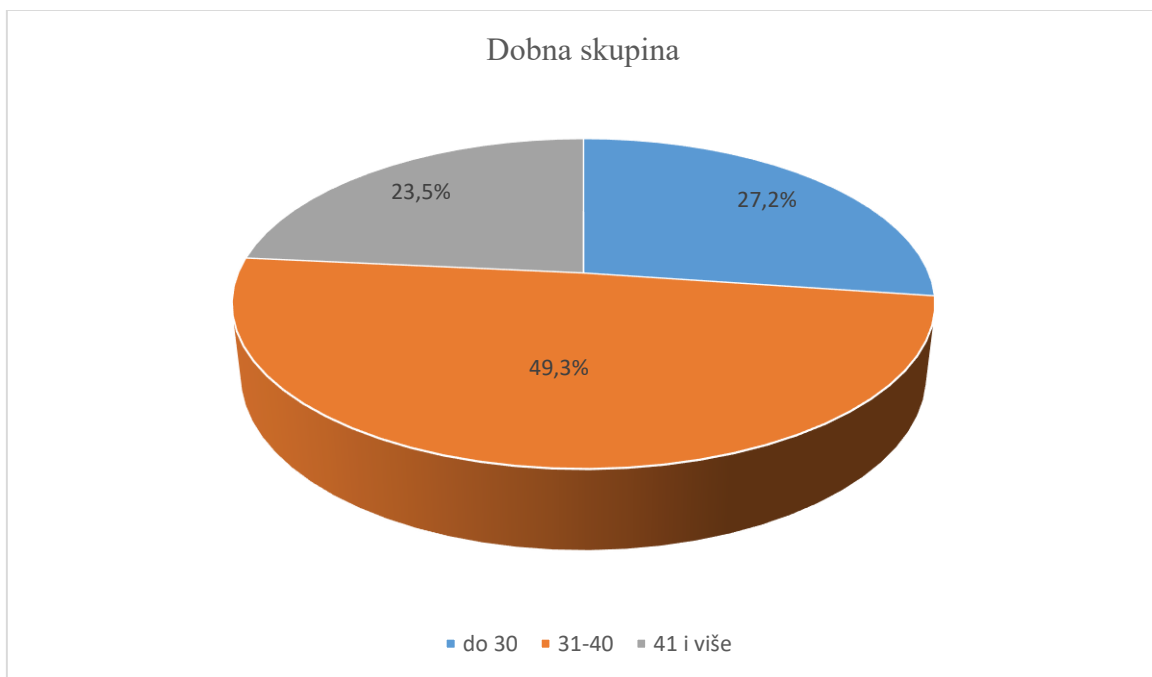
Slika br.1. Spol ispitanika Izvor: ad autorice

Uvodna skupina pitanja predstavlja demografsku skupinu te utvrđuje spolnu i dobnu strukturu ispitanika. Prvo pitanje pokazuje da je od 213 ispitanika 62,4% muškog spola, dok je 80 ispitanika, odnosno 37,6% ženskog spola.

Tablica br.2. Dobna skupina

<i>Dobna skupina</i>	<i>Broj ispitanika</i>	<i>Postotak</i>
<i>do 30</i>	<i>58</i>	<i>27,2</i>
<i>31-40</i>	<i>105</i>	<i>49,3</i>
<i>41 i više</i>	<i>50</i>	<i>23,5</i>

Izvor: ad autorice

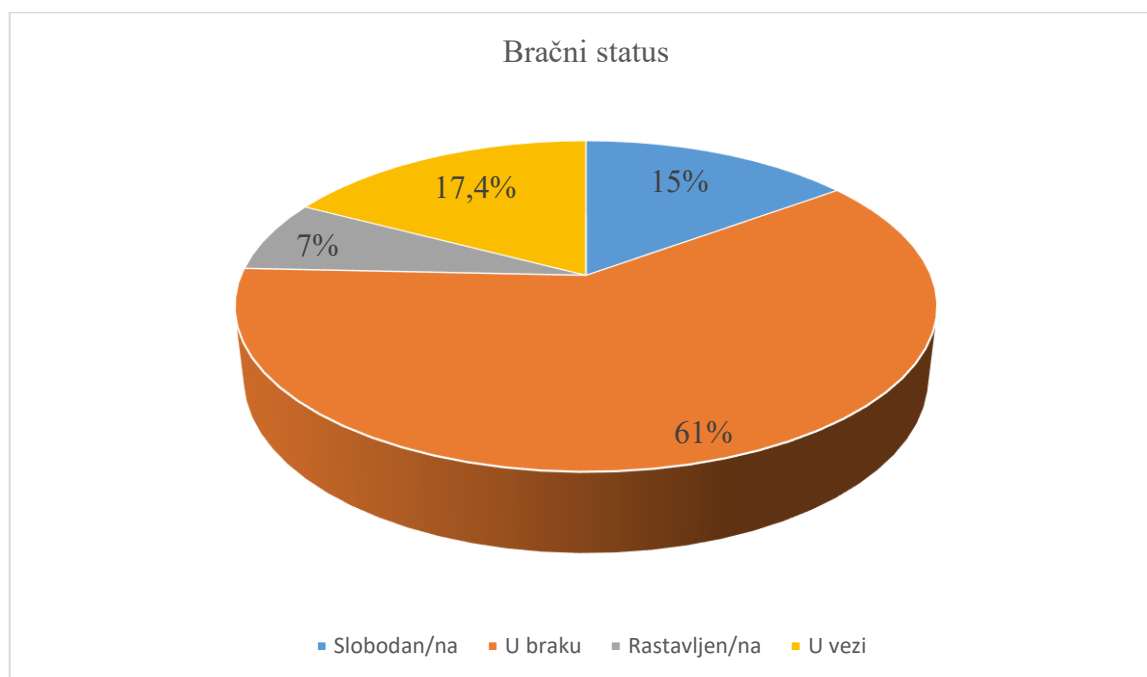
Slika br.2. Dobna skupina Izvor: ad autorice

Drugo pitanje iz demografske skupine utvrđuje dobnu strukturu ispitanika. Iz grafikona je vidljivo da je najviše ispitanika iz dobne skupine od 31-40 godina, gotovo 49,3%. Vidljivo je također da je najmanji broj ispitanika u dobi od 41 i više godina, 23,5%, dok do 30 godina ima 27,2% ispitanika.

Tablica br.3. Bračni status

<i>Bračni status</i>	<i>Broj ispitanika</i>	<i>Postotak</i>
<i>Slobodan/na</i>	<i>32</i>	<i>15</i>
<i>U braku</i>	<i>130</i>	<i>61</i>
<i>Rastavljen/na</i>	<i>15</i>	<i>7</i>
<i>U vezi</i>	<i>37</i>	<i>17,4</i>

Izvor: ad autorice

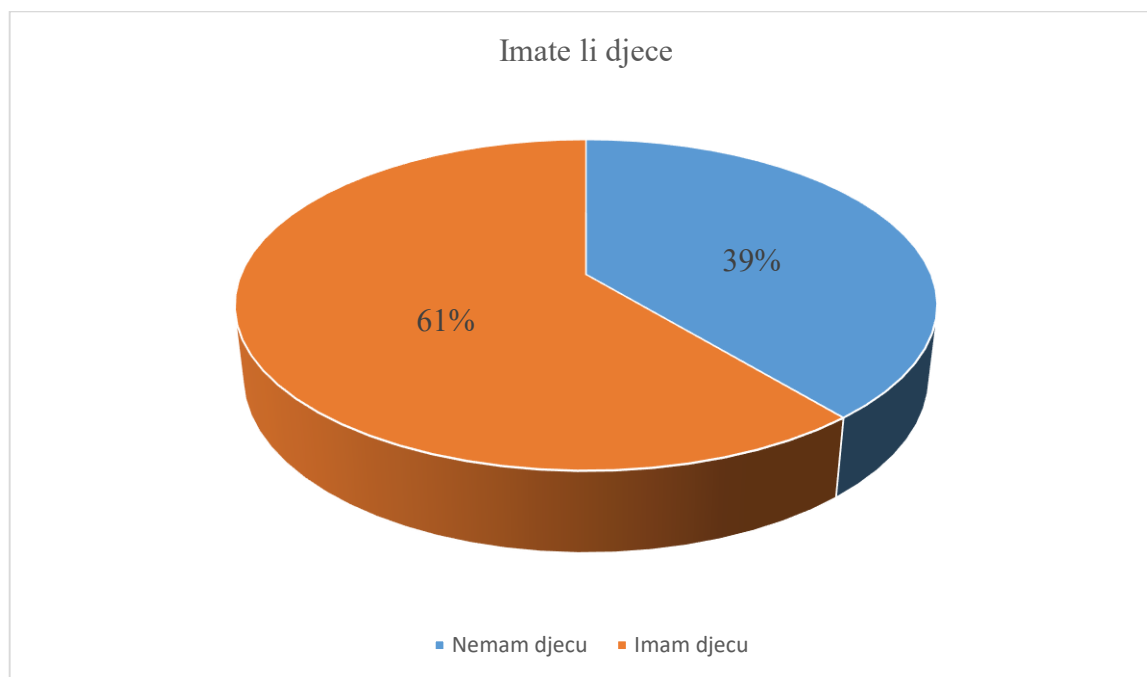
Slika br.3. Bračni status Izvor: ad autorice

Treće pitanje se odnosi na bračni status ispitanika gdje je iz grafikona vidljivo da je najveći broj onih koji su u braku i to čak 61%, zatim je prikazano da je 17,4% u vezi, 15% ispitanika je slobodno i samo 7% rastavljeno.

Tablica br.4. Imate li djece

<i>Imate li djece</i>	<i>Broj ispitanika</i>	<i>Postotak</i>
<i>Nemam djecu</i>	<i>83</i>	<i>39</i>
<i>Imam djecu</i>	<i>130</i>	<i>61</i>

Izvor: ad autorice

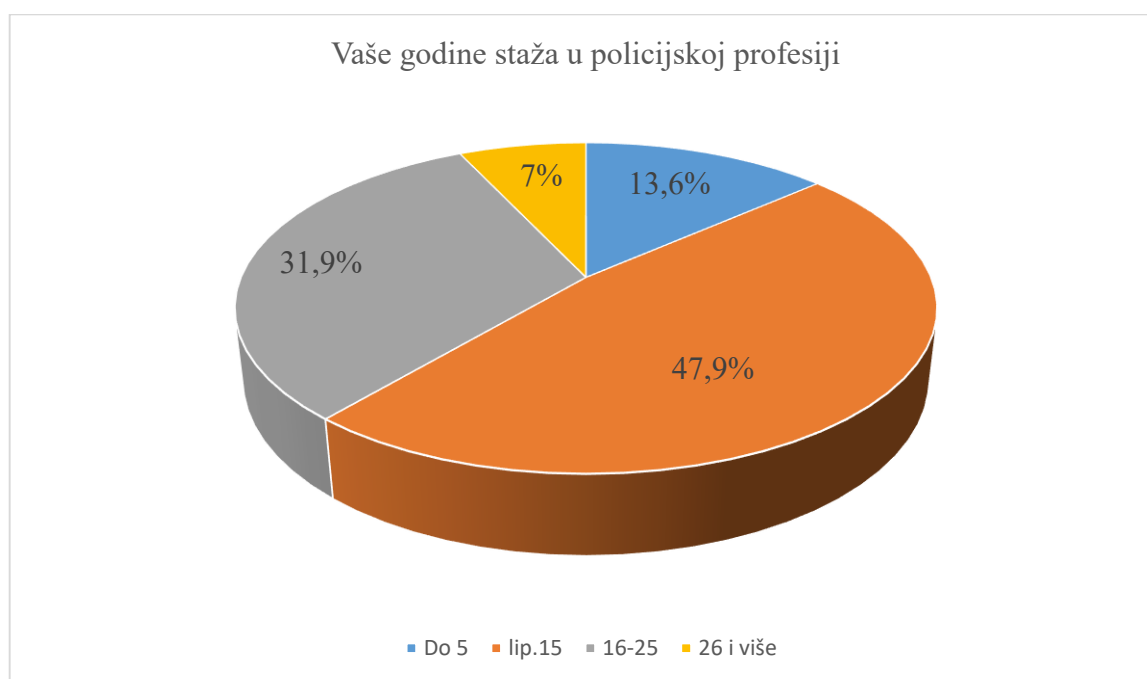
Slika br.4. Imate li djece Izvor: ad autorice

Analiza četvrtog pitanja pokazuje da većina, odnosno 61% ispitanika ima djecu, dok njih 39% nema djece.

Tablica br.5. Vaše godine staža u policijskoj profesiji

<i>Vaše godine staža u policijskoj profesiji</i>	<i>Broj ispitanika</i>	<i>Postotak</i>
<i>Do 5</i>	<i>29</i>	<i>13,6</i>
<i>6-15</i>	<i>102</i>	<i>47,9</i>
<i>16-25</i>	<i>68</i>	<i>31,9</i>
<i>26 i više</i>	<i>15</i>	<i>7</i>

Izvor: ad autorice

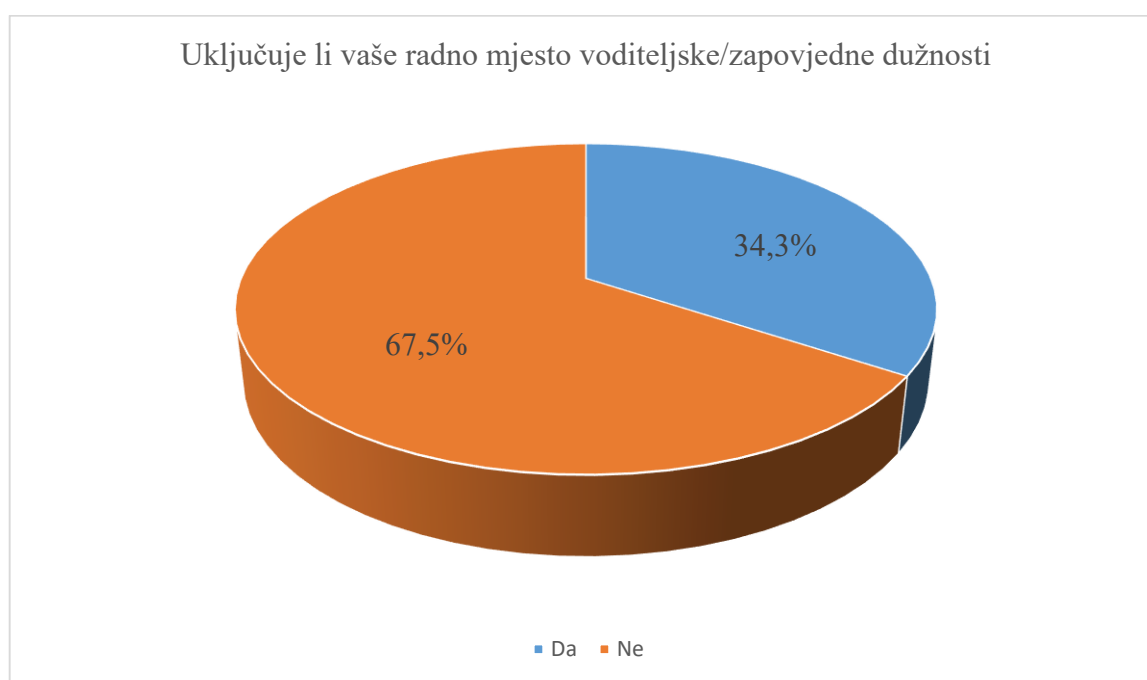
Slika br.5. Vaše godine staža u policijskoj profesiji Izvor: ad autorice

Peto anketno pitanje se odnosi na godine staža u policijskoj profesiji i utvrđeno je kako čak 47,9% ispitanika radi u policiji od 6-15 godina, njih 31,9% radi od 16-25 godina, 13,6% do 5 godina i 7% odnosno 15 ispitanika ima 26 i više godina staža u policiji.

Tablica br.6. Uključuje li vaše radno mjesto voditeljske/zapovjedne dužnosti

<i>Uključuje li vaše radno mjesto voditeljske/zapovjedne dužnosti</i>	<i>Broj ispitanika</i>	<i>Postotak</i>
<i>Da</i>	<i>73</i>	<i>34,3</i>
<i>Ne</i>	<i>140</i>	<i>65,7</i>

Izvor: ad autorice

Slika br.6. Uključuje li vaše radno mjesto voditeljske/zapovjedne dužnosti Izvor: ad autorice

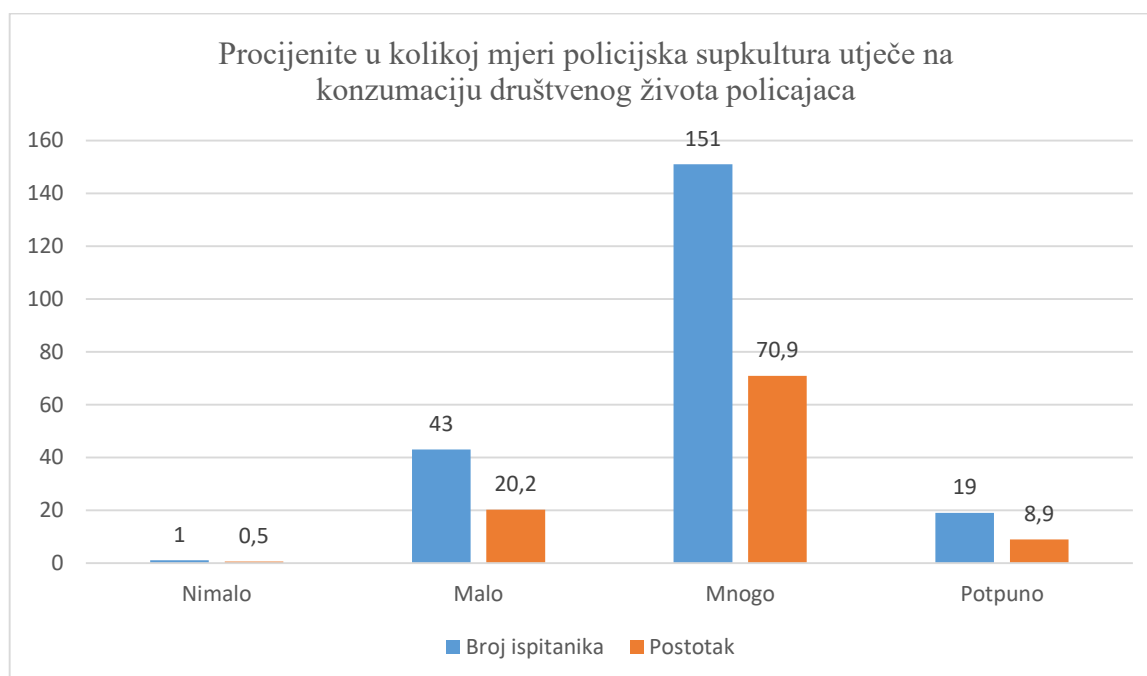
Na šesto pitanje 65,7% ispitanika dalo je odgovor da njihovo radno mjesto uključuje voditeljske/zapovjedne dužnosti, dok 34,3% ispitanika nije na voditeljskom/zapovjednom radnom mjestu.

Tablica br.7. Procijenite uolikoj mjeri policijska supkultura utječe na konzumaciju društvenog života policajaca

<i>Procijenite uolikoj mjeri policijska supkultura utječe na konzumaciju društvenog života policajaca?</i>	<i>Broj ispitanika</i>	<i>Postotak</i>
<i>Nimalo</i>	<i>1</i>	<i>0,5</i>
<i>Malo</i>	<i>43</i>	<i>20,2</i>
<i>Mnogo</i>	<i>151</i>	<i>70,9</i>
<i>Potpuno</i>	<i>19</i>	<i>8,9</i>

Izvor: ad autorice

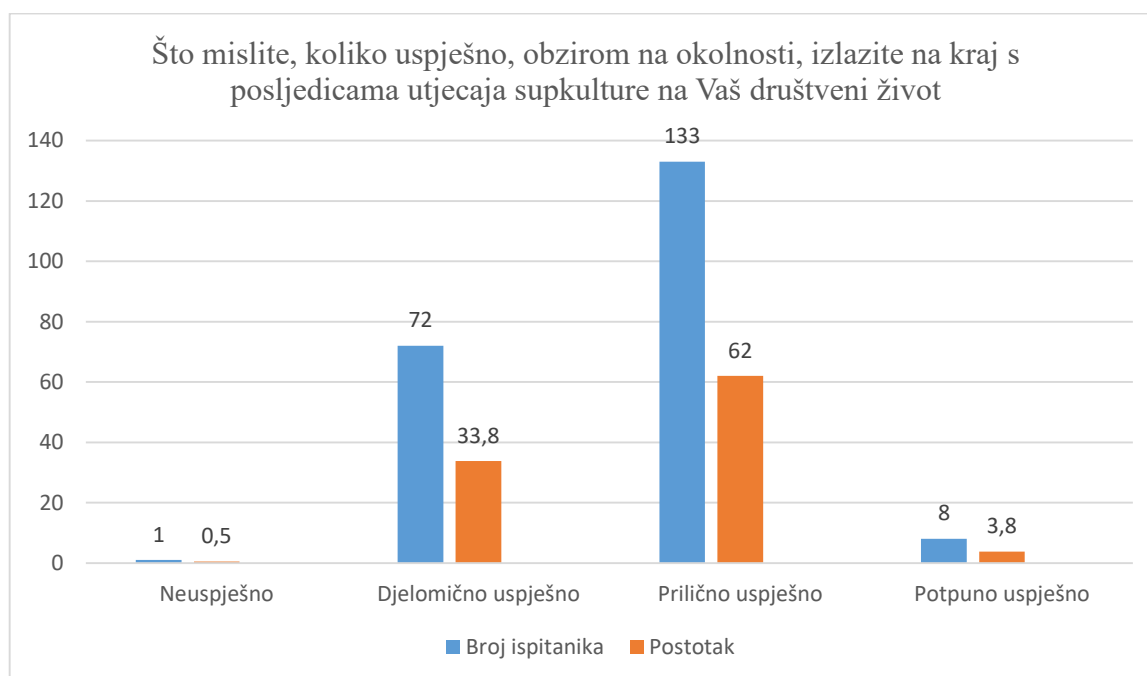
Slika br.7. Procijenite uolikoj mjeri policijska supkultura utječe na konzumaciju društvenog života policajaca Izvor: ad autorice

Sedmo pitanje u anketi donosi rezultate u kojem su ispitanici procijenili uolikoj mjeri policijska supkultura utječe na konzumaciju društvenog života policajaca. Naime, 151 ispitanik, odnosno 70,9% odgovorilo je da policijska supkultura na društveni život policajaca utječe mnogo, da malo utječe potvrdilo je 20,2% ispitanika, njih 8,9% reklo je da je utjecaj potpun, a dok je jedan ispitanik procijenio da nimalo ne utječe.

Tablica br.8. Što mislite, koliko uspješno, obzirom na okolnosti, izlazite na kraj s posljedicama utjecaja supkulture na Vaš društveni život

<i>Što mislite, koliko uspješno, obzirom na okolnosti, izlazite na kraj s posljedicama utjecaja supkulture na Vaš društveni život?</i>	<i>Broj ispitanika</i>	<i>Postotak</i>
<i>Neuspješno</i>	<i>1</i>	<i>0,5</i>
<i>Djelomično uspješno</i>	<i>72</i>	<i>33,8</i>
<i>Prilično uspješno</i>	<i>133</i>	<i>62</i>
<i>Potpuno uspješno</i>	<i>8</i>	<i>3,8</i>

Izvor: ad autorice

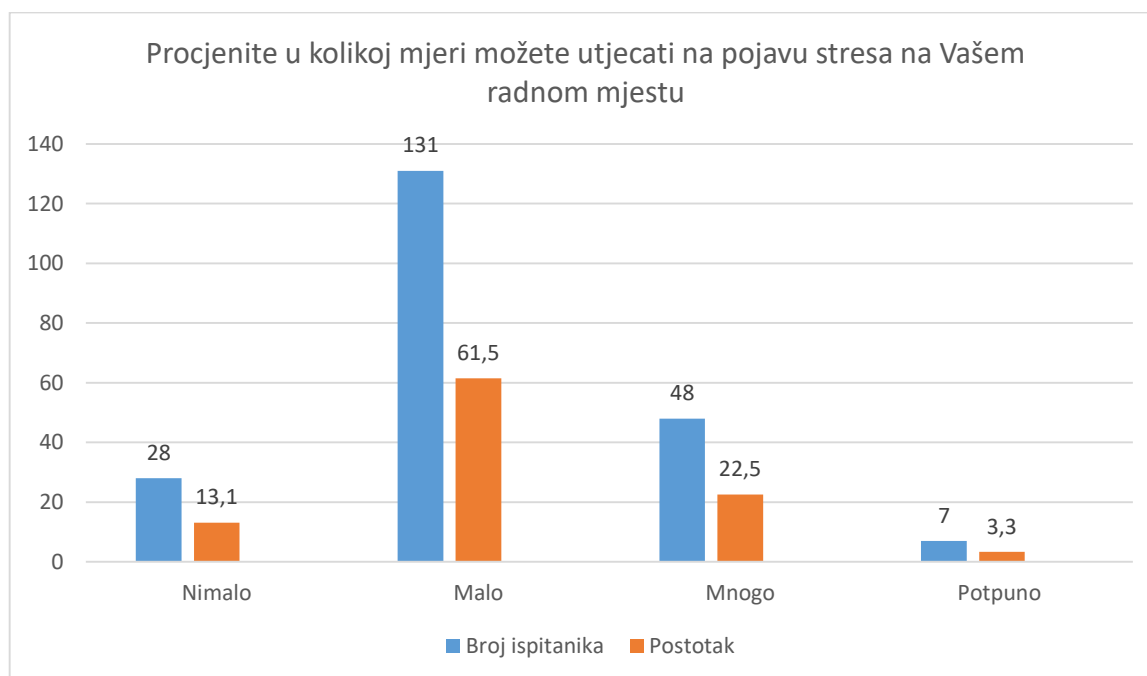
Slika br.8. Što mislite, koliko uspješno, obzirom na okolnosti, izlazite na kraj s posljedicama utjecaja supkulture na Vaš društveni život Izvor: ad autorice

U osmom pitanju ispitanici su odgovorili na pitanje što misle, koliko uspješno, obzirom na okolnosti, izlaze na kraj s posljedicama utjecaja supkulture na njihov život. Njih 133 (62%) odgovorilo je da obzirom na okolnosti, prilično uspješno izlaze na kraj s posljedicama utjecaja supkulture na njihov društveni život, djelomično uspješno izlazi njih 33,8%, potpuno uspješno 3,8% a samo 1 ispitanik odgovorio je neuspješno.

Tablica br.9. Procijenite u kolikoj mjeri možete utjecati na pojavu stresa na Vašem radnom mjestu

<i>Procijenite u kolikoj mjeri možete utjecati na pojavu stresa na Vašem radnom mjestu</i>	<i>Broj ispitanika</i>	<i>Postotak</i>
<i>Nimalo</i>	28	13,1
<i>Malo</i>	131	61,5
<i>Mnogo</i>	48	22,5
<i>Potpuno</i>	7	3,3

Izvor: ad autorice

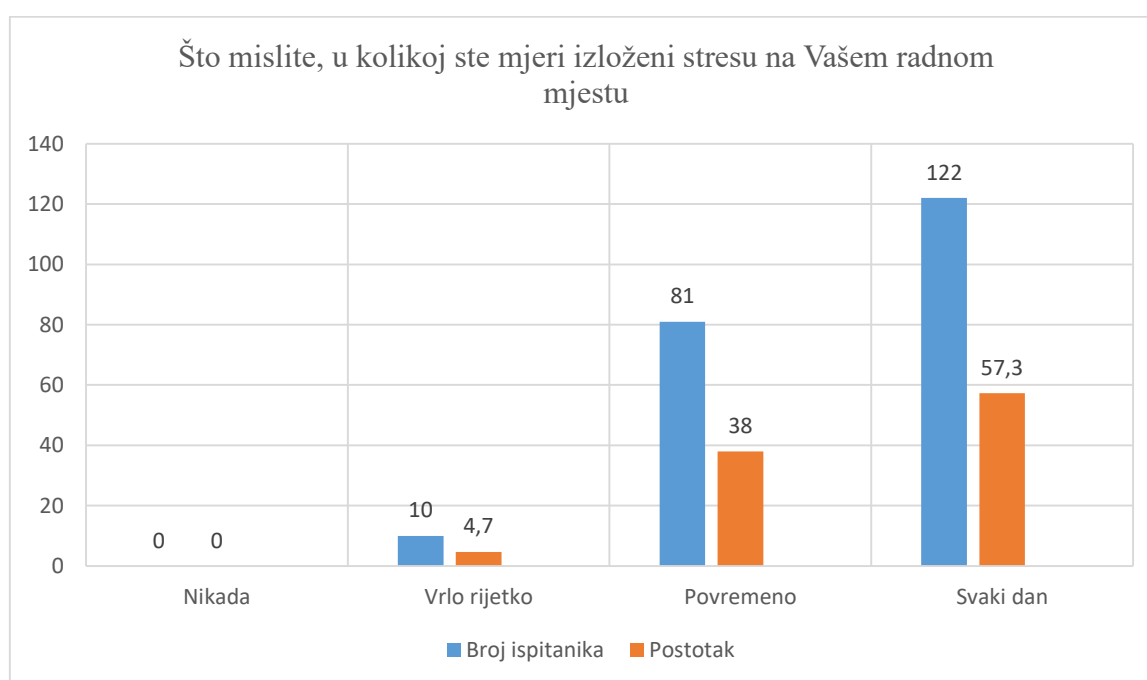
Slika br.9. Procijenite u kolikoj mjeri možete utjecati na pojavu stresa na Vašem radnom mjestu Izvor: ad autorice

U devetom pitanju ispitanici su procijenili u kolikoj mjeri mogu utjecati na pojavu stresa na njihovom radnom mjestu gdje je njih 61,5% odgovorilo da malo mogu utjecati, 22,5% mnogo, 13,1% nimalo i samo 3,3 posto potpuno utječu na pojavu stresa na radnom mjestu.

Tablica br.10. Što mislite, u kolikoj ste mjeri izloženi stresu na Vašem radnom mjestu

Što mislite, u kolikoj ste mjeri izloženi stresu na Vašem radnom mjestu	Broj ispitanika	Postotak
Nikada	0	0
Vrlo rijetko	10	4,7
Povremeno	81	38
Svaki dan	122	57,3

Izvor: ad autorice

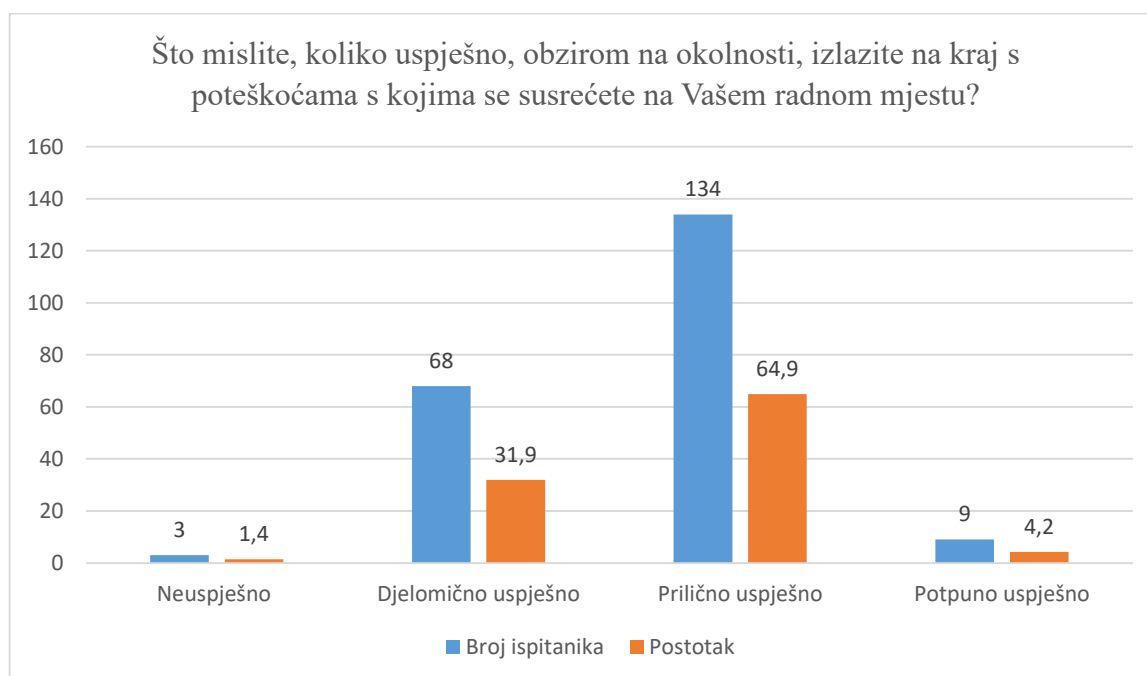
Slika br.10. Što mislite, u kolikoj ste mjeri izloženi stresu na Vašem radnom mjestu Izvor: ad autorice

Pitanje 10 govori po tome što ispitanici misle, u kolikoj mjeri su izloženi stresu na radnom mjestu gdje je njih 57,3% odgovorilo svaki dan, 38% povremeno, 4,7% vrlo rijetko dok se nikome od ispitanika nije dogodilo da nikada nije bio izložen stresu na radnom mjestu.

Tablica br.11. Što mislite, koliko uspješno, obzirom na okolnosti, izlazite na kraj s poteškoćama s kojima se susrećete na Vašem radnom mjestu

<i>Što mislite, koliko uspješno, obzirom na okolnosti, izlazite na kraj s poteškoćama s kojima se susrećete na Vašem radnom mjestu</i>	<i>Broj ispitanika</i>	<i>Postotak</i>
<i>Neuspješno</i>	3	1,4
<i>Djelomično uspješno</i>	68	31,9
<i>Prilično uspješno</i>	134	64,9
<i>Potpuno uspješno</i>	9	4,2

Izvor: ad autorice

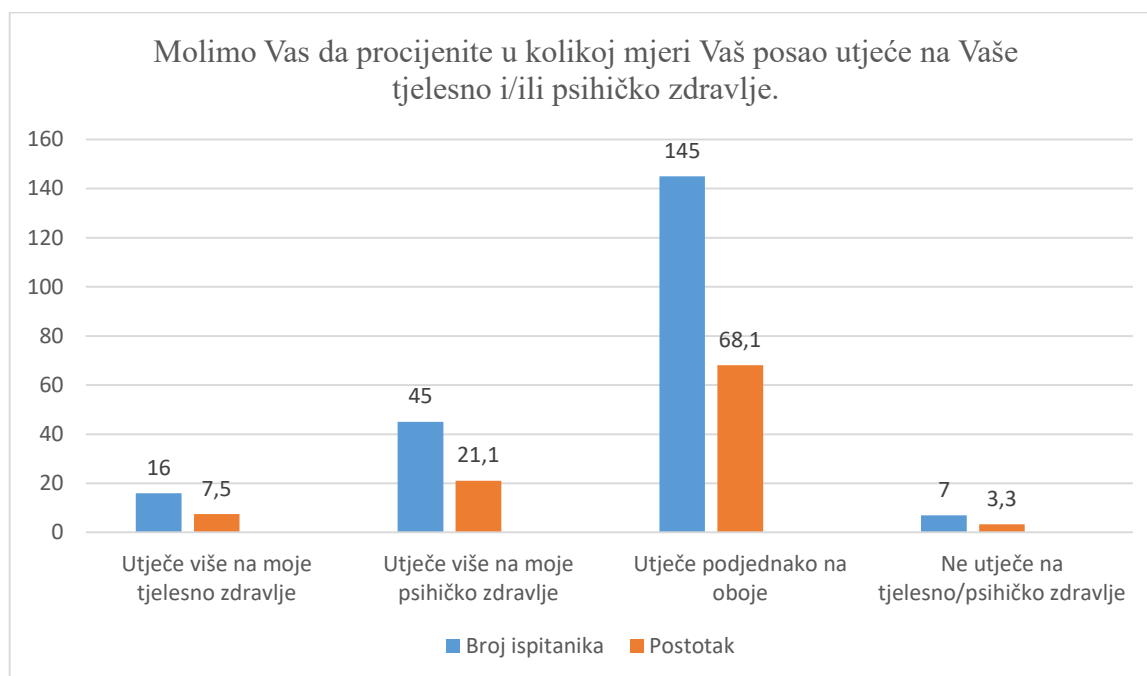
Slika br.11. Što mislite, koliko uspješno, obzirom na okolnosti, izlazite na kraj s poteškoćama s kojima se susrećete na Vašem radnom mjestu Izvor: ad autorice

U 11 pitanju ispitanici su rekli o tome što misle, koliko uspješno, obzirom na okolnosti, izlaze na kraj s poteškoćama s kojima se susreću na radnom mjestu. Dakle, njih 64,9% prilično uspješno izlazi na kraj s poteškoćama na svom radnom mjestu, 31,9% djelomično uspješno, 4,2% potpuno uspješno a njih troje neuspješno.

Tablica br.12. Molimo Vas da procijenite uolikoj mjeri Vaš posao utječe na Vaše tjelesno i/ili psihičko zdravlje

<i>Molimo Vas da procijenite uolikoj mjeri Vaš posao utječe na Vaše tjelesno i/ili psihičko zdravlje</i>	<i>Broj ispitanika</i>	<i>Postotak</i>
<i>Utječe više na moje tjelesno zdravlje</i>	16	7,5
<i>Utječe više na moje psihičko zdravlje</i>	45	21,1
<i>Utječe podjednako na oboje</i>	145	68,1
<i>Ne utječe na tjelesno/psihičko zdravlje</i>	7	3,3

Izvor: ad autorice

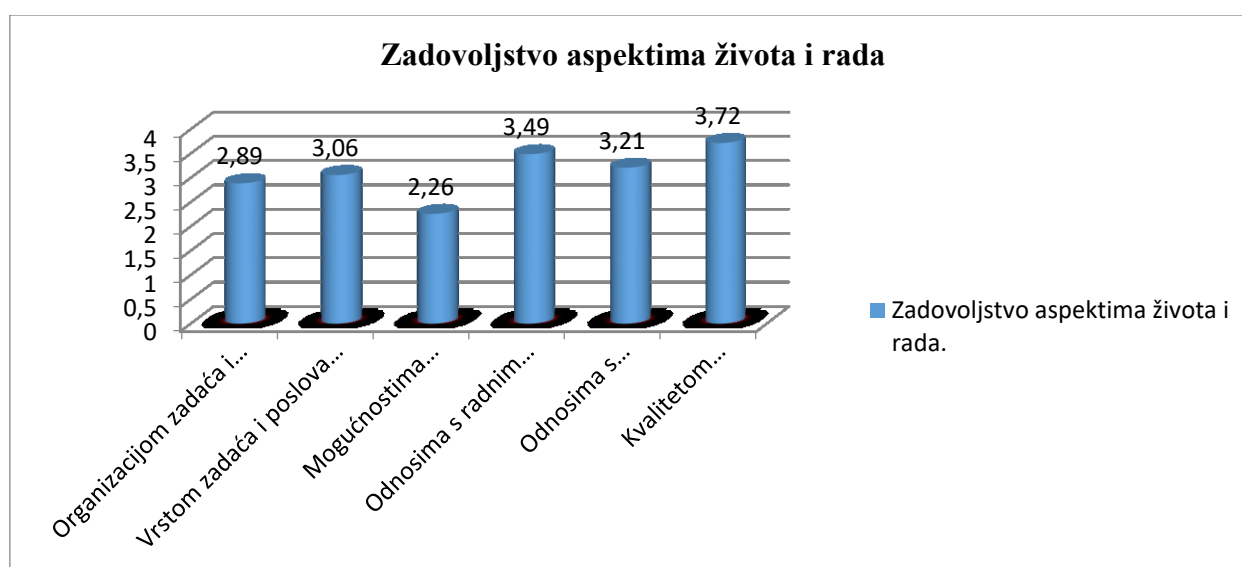
Slika br.12. Molimo Vas da procijenite uolikoj mjeri Vaš posao utječe na Vaše tjelesno i/ili psihičko zdravlje Izvor: ad autorice

Pitanje broj 12 se odnosi na procjenu uolikoj mjeri posao utječe na tjelesno i/ili psihičko zdravlje. Da utječe podjednako na oboje odgovorilo je 68,1% ispitanika, 21,1% kaže da utječe više na psihičko zdravlje, da utječe na tjelesno zdravlje odgovara 7,5%, a na zdravlje 3,3% ne utječe ni tjelesno ni psihički.

Tablica br.13. Zadovoljstvo aspektima života i rada

Organizacijom zadaća i poslova na radnom mjestu.	2,89
Vrstom zadaća i poslova na radnom mjestu.	3,06
Mogućnostima napredovanja u poslu.	2,26
Odnosima s radnim kolegama i suradnicima.	3,49
Odnosima s nadređenima.	3,21
Kvalitetom obiteljskog/privatnog života.	3,72

Izvor: ad autorice

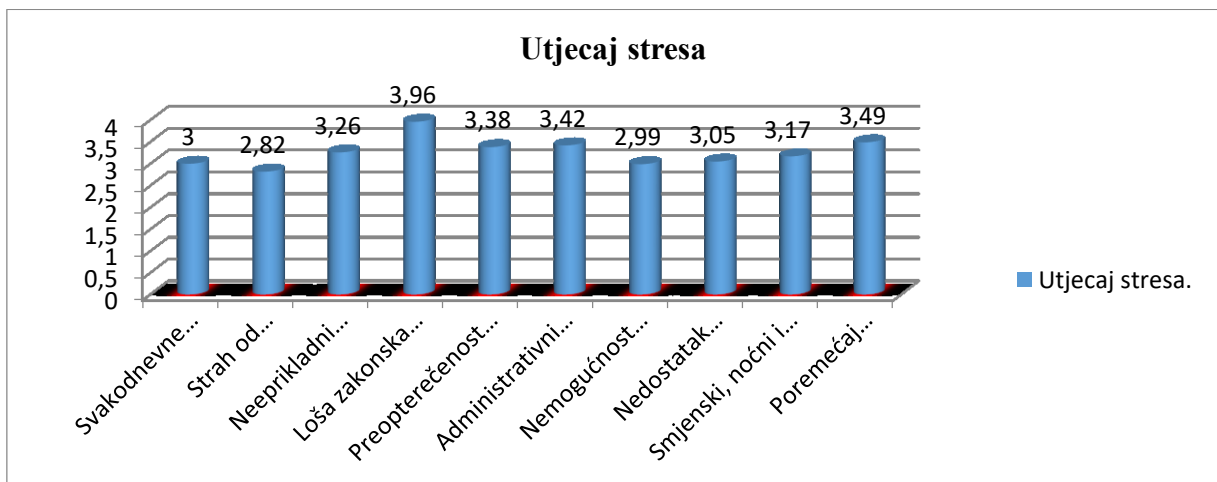
Slika br.13. Zadovoljstvo ispitanika radom i životom Izvor: ad autorice

Na pitanje koliko su zadovoljni aspektima života i rada ispitanici su davali ocjene od 1 do 5, pri čemu ocjena 1 = izrazito nezadovoljan/na; 2 = umjereno nezadovoljan/na; 3 = ni zadovoljan/na ni nezadovoljan/na; 4 = umjereno zadovoljan/na; 5 = izrazito zadovoljan/na. Najmanju moguću ocjenu prosječne vrijednosti 2,26 dobila je čestica *Mogućnostima napredovanja u poslu*, iz čega proizlazi kako su ispitanici najmanje zadovoljni sa mogućnostima napredovanja, zatim slijedi čestica *Organizacijom zadaća i poslova na radnom mjestu* prosječne ocjene 2,89, čestica prosječne ocjene 3,06 je *Vrstom zadaća i poslova na radnom mjestu*, *Odnosima s nadređenima* prosječna ocjena je 3,21, a prosječnu ocjenu 3,72 dobila je čestica *Odnosima s radnim kolegama i suradnicima*, dok je najveću prosječnu ocjenu 3,72 dobila čestica *Kvalitetom obiteljskog/privatnog života*.

Tablica br.14. Utjecaj stresa

Svakodnevne nepredviđene situacije za mene su stresne.	3
Strah od izloženosti napadu, ozljedama i stradavanju predstavlja mi stres.	2,82
Neprikladni propisi (prema ovlasti) za mene predstavljaju stres.	3,26
Loša zakonska zaštićenost od privatnih tužbi i/ili parničenja stresna mi je.	3,96
Preopterećenost poslom predstavlja mi stres.	3,38
Administrativni poslovi/previše pismena za mene je stresno.	3,42
Nemogućnost odvajanja profesionalnog od privatnog života predstavlja mi stres.	2,99
Nedostatak vremena za društveni život za mene je stresno.	3,05
Smjenski, noćni i prekovremeni rad mi je stresan.	3,17
Poremećaj bioritma zbog obavljanja policijskog posla za mene je stresno.	3,49

Izvor: ad autorice

Slika br.14. Utjecaj stresa Izvor: ad autorice

Na pitanje koliko su zadovoljni aspektima života i rada ispitanici su davali ocjene od 1 do 5, pri čemu ocjena 1 = nije stresno; 2 = rijetko je stresno; 3 = ponekad je stresno; 4 = stresno je; 5 = jako je stresno.

Najmanju moguću ocjenu prosječne vrijednosti 2,82 dobila je čestica *Strah od izloženosti napadu, ozljedama i stradavanju predstavlja mi stres*, iz čega proizlazi kako su ispitanici najmanje pod utjecajem stresa zbog straha od izloženosti napadu, ozljedama i stradavanju, zatim slijedi čestica *Nemogućnost odvajanja profesionalnog od privatnog života predstavlja*

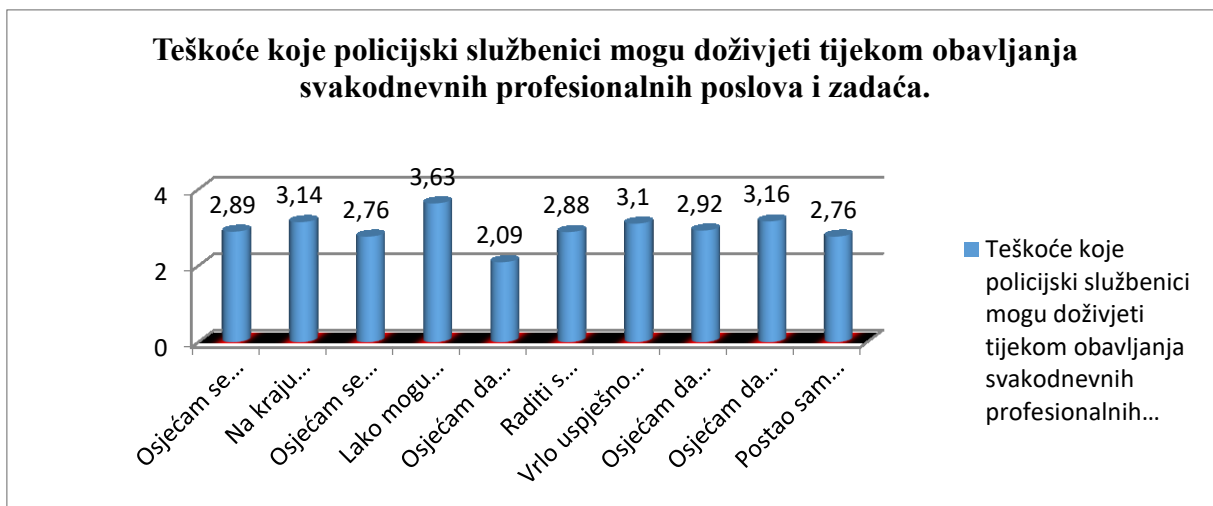

mi stres prosječne ocjene 2,99, Svakodnevne nepredviđene situacije za mene su stresne prosječne ocjene 3,00, Nedostatak vremena za društveni život za mene je stresno prosječne ocjene 3,05, Smjenski, noćni i prekovremeni rad mi je stresan prosječne ocjene 3,17, Neprikladni propisi (prema ovlasti) za mene predstavlja stre prosječne ocjene 3,26, Preopterećenost poslom predstavlja mi stres prosječne ocjene 3,38, Administrativni poslovi/previše pismena za mene je stresno prosječne ocjene 3,42, Poremećaj bioritma zbog obavljanja policijskog posla za mene je stresno prosječne ocjene 3,49, dok je najveću prosječnu ocjenu 3,96 dobila čestica Loša zakonska zaštćenost od privatnih tužbi i/ili parničjenja stresna mi je.

Tablica br.15. Teškoće koje policijski službenici mogu doživjeti tijekom obavljanja svakodnevnih profesionalnih poslova i zadaća.

Osjećam se emocionalno iscrpljenim zbog posla.	2,89
Na kraju radnog dana osjećam se „potrošeno“.	3,14
Osjećam se umorno kad ujutro ustajem i trebam se suočiti s novim radnim danom.	2,76
Lako mogu razumjeti osjećaje svojih kolega.	3,63
Osjećam da neke kolege tretiram kao stvar, a ne ljude.	2,09
Raditi s ljudima cijeli dan meni je zaista naporno.	2,88
Vrlo uspješno rješavam probleme mojih kolega.	3,1
Osjećam da sam "izgorio" od posla.	2,92
Osjećam da svojim radom pozitivno utječem na živote drugih ljudi.	3,16
Postao sam bezobzirniji prema ljudima od kada radim ovaj posao.	2,76

Izvor: ad autorice

Slika br.15. Teškoće koje policijski službenici mogu doživjeti tijekom obavljanja svakodnevnih profesionalnih poslova i zadaća Izvor: ad autorice

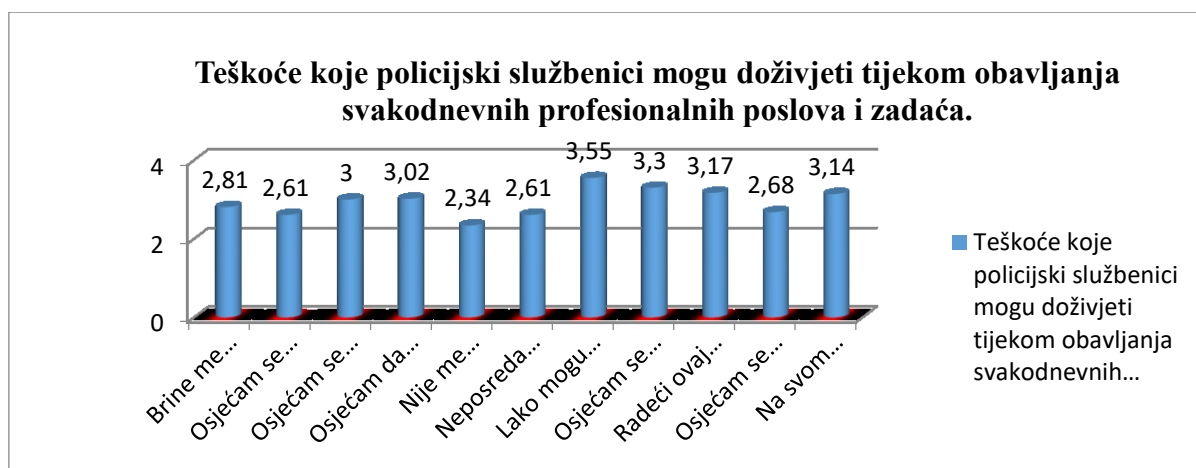
U sljedećem dijelu navedene su tvrdnje koje se odnose na teškoće koje policijski službenici mogu doživjeti tijekom obavljanja svakodnevnih profesionalnih poslova i zadaća. Ispitanici su davali ocjene od 1 do 5, pri čemu ocjena 1 = nikad; 2 = jednom tjedno ili češće; 3 = jednom mjesečno ili rjeđe; 4 = jednom godišnje ili češće; 5 = svaki dan.

Najmanju moguću ocjenu prosječne vrijednosti 2,09 dobila je čestica *Osjećam da neke kolege tretiram kao stvari, a ne ljude*, iz čega proizlazi kako ispitanici nikada nemaju osjećaj da neke kolege tretiraju kao stvar, a ne ljude, zatim čestice *Osjećam se umorno kad ujutro ustajem i trebam se suočiti s novim radnim danom* i *Postao sam bezobzirniji prema ljudima od kada radim ovaj posao* prosječne ocjene 2,76, *Raditi s ljudima cijeli dan meni je zaista naporno* prosječne ocjene 2,88, *Osjećam se emocionalno iscrpljenim zbog posla* prosječne ocjene 2,89, *Osjećam da sam "izgorio" od posla* prosječne ocjene 2,92, *Vrlo uspješno rješavam probleme mojih kolega* prosječne ocjene 3,10, *Na kraju radnog dana osjećam se „potrošeno“* prosječne ocjene 3,14, *Osjećam da svojim radom pozitivno utječem na živote drugih ljudi* prosječne ocjene 3,16, dok je najveću prosječnu ocjenu 3,63 dobila čestica *Lako mogu razumjeti osjećaje svojih kolega*.

Tablica br.16. Teškoće koje policijski službenici mogu doživjeti tijekom obavljanja svakodnevnih profesionalnih poslova i zadaća

Brine me što me ovaj posao čini emocionalno tvrdim.	2,81
Osjećam se punim/om energije.	2,61
Osjećam se frustriran/na ovim poslom.	3
Osjećam da na ovom poslu previše naporno radim.	3,02
Nije me briga što se zbiva s nekim od mojih kolega.	2,34
Neposredan rad s ljudima je previše naporan za mene.	2,61
Lako mogu stvoriti opuštenu atmosferu s kolegama.	3,55
Osjećam se dobro nakon bliskog rada s kolegama.	3,3
Radeći ovaj posao ostvario/la sam mnogo vrijednih stvari.	3,17
Osjećam se kao da sam na izmaku snaga.	2,68
Na svom poslu smireno rješavam emocionalne probleme.	3,14

Izvor: ad autorice

Slika br.16. Teškoće koje policijski službenici mogu doživjeti tijekom obavljanja svakodnevnih profesionalnih poslova i zadaća Izvor: ad autorice

U tablici 16. navedene su tvrdnje koje se odnose na teškoće koje policijski službenici mogu doživjeti tijekom obavljanja svakodnevnih profesionalnih poslova i zadaća. Ispitanici su davali ocjene od 1 do 5, pri čemu ocjena 1 = nikad; 2 = jednom tjedno ili češće; 3 = jednom mjesečno ili rjeđe; 4 = jednom godišnje ili češće; 5 = svaki dan.

Najmanju moguću ocjenu prosječne vrijednosti 2,34 dobila je čestica *Nije me briga što se zbiva s nekim od mojih kolega*, iz čega proizlazi kako ispitanici nikada nemaju osjećaj da ih

nije briga što se zbiva s nekim od njihovih kolega, čestice *Osjećam se punim/om energije i Neposredan rad s ljudima je previše naporan za mene* prosječne ocjene 2,61, *Osjećam se kao da sam na izmaku snaga* prosječne ocjene 2,68, *Brine me što me ovaj posao čini emocionalno tvrđim* 2,81, *Osjećam se frustriran/na ovim poslom* prosječne ocjene 3,00, *Osjećam da na ovom poslu previše naporno radim* prosječne ocjene 3,02, *Na svom poslu smireno rješavam emocionalne probleme* prosječne ocjene 3,14, *Radeći ovaj posao ostvario/la sam mnogo vrijednih stvari* prosječne ocjene 3,17, *Osjećam se dobro nakon bliskog rada s kolegama* prosječne ocjene 3,30, dok je najveću prosječnu ocjenu 3,55 dobila čestica *Lako mogu stvoriti opuštenu atmosferu s kolegama*.

Tablica br.17. Teškoće koje policijski službenici mogu doživjeti tijekom obavljanja svakodnevnih profesionalnih poslova i zadaća

Osjećam da me kolege krive za neke svoje probleme.	2,34
Imam stalnu potrebu praćenja znakova vlastite opasnosti	3
Od vlastitih stavova i ponašanja nikada ne odstupam.	3,02
Sklon/a sam predrasudama više od ostatka moje obitelji	2,34
Nisam sklon/a inovacijama, eksperimentima, istraživanjima	2,46
Policijski posao može shvatiti samo drugi policijski službenik	3,55
Policijski službenici vjeruju kako su samo oni "pravi borci" protiv kriminala.	3,3
Javnost ima vrlo velike zahtjeve od policije uz vrlo malo podrške.	3,17
Autoritet me obilježava podjednako u poslu i u privatnom životu	3,38
S vremenom sam postao/a sve više ciničan	3,14
I u privatnom životu, kao i u poslu imam potrebu za kontrolom situacije	2,34

Izvor: ad autorice

Slika br.17. Teškoće koje policijski službenici mogu doživjeti tijekom obavljanja svakodnevnih profesionalnih poslova i zadaća Izvor: ad autorice

U tablici 17. navedene su tvrdnje koje se odnose na teškoće koje policijski službenici mogu doživjeti tijekom obavljanja svakodnevnih profesionalnih poslova i zadaća. Ispitanici su davali ocjene od 1 do 5, pri čemu ocjena 1 = nikad; 2 = jednom tjedno ili češće; 3 = jednom mjesečno ili rjeđe; 4 = jednom godišnje ili češće; 5 = svaki dan.

Najmanju moguću ocjenu prosječne vrijednosti 2,34 dobile su čestice *Osjećam da me kolege krive za neke svoje probleme*, *Sklon/a sam predrasudama više od ostatka moje obitelji* i *I u privatnom životu, kao i u poslu imam potrebu za kontrolom situacije*, iz čega proizlazi kako ispitanici nikada nemaju osjećaj da ih kolege krive za neke svoje probleme, da su skloni predrasudama više od ostatka obitelji i da u privatnom životu, kao i u poslu imaju potrebu za kontrolom situacije, zatim čestica *Nisam sklon/a inovacijama, eksperimentima, istraživanjima* prosječne ocjene 2,46, *Imam stalnu potrebu praćenja znakova vlastite opasnosti* prosječne ocjene 3,0, *Od vlastitih stavova i ponašanja nikada ne odstupam* prosječne ocjene 3,02, *Policijski posao može shvatiti samo drugi policijski službenik* prosječne ocjene 3,3, *S vremenom sam postao/a sve više ciničan* prosječne ocjene 3,14, *Javnost ima velike zahtjeve od policije uz vrlo malo podrške* prosječne ocjene 3,17, *Autoritet me obilježava podjednako u poslu i u privatnom životu* prosječne ocjene 3,38, dok je najveću prosječnu ocjenu 3,55 dobila čestica *Policijski službenici vjeruju kako su samo oni „pravi borci“ protiv kriminala*.

5.5. Zaključak rezultata istraživanja

U uvodnom djelu istraživanja nastojala se saznati struktura ispitanika. Od 213 osoba koje su pristupile popunjavanju anketnog upitnika, dobiveni su sljedeći rezultati.

Prvih pet pitanja usmjerena su na demografsku strukturu stanovništva i pokazala su kako je većina ispitanika istraživanja bilo muškog spola 62,4% u odnosu na ispitanike ženskog spola koje su činili značajno manji postotak 37,6%. Najveći broj ispitanika su pripadnici dobne skupine između 31-40 godina (49,3%). Svi su zaposlenici Ministarstva unutarnjih poslova, a prevladavaju godine staža u policijskoj profesiji su između 6-15 godina (47,9%), zanimljivo je da 65,7% ispitanika je na radnom mjestu voditeljske/zapovjedne dužnosti.

Prva hipoteza se provjeravala kroz 31 pitanja i čestica u anketi, ta pitanja odnosila su se na sociološke probleme policijskih službenika, njihovu interakciju i društveni aspekt. Druga hipoteza dobila je odgovor kroz 14 pitanja i čestica u anketi koja se odnose više na fizičku manifestaciju posljedica policijskog posla i policijskog službenika osobno. Dok je treća hipoteza provjerena kroz 8 pitanja i čestica, misleći na obiteljski život i njegovu povezanost poslom. Sve tri hipoteze su potvrđene.

Na sedmo pitanje 70,9% ispitanika dalo je odgovor da policijska supkultura utječe na konzumaciju društvenog života policajaca. Njih 62% prilično uspješno izlazi na kraj s posljedicama utjecaja supkulture na društveni život, 61,5 posto ispitanika kaže da malo može utjecati na stres koji doživljavaju na radnom mjestu a njih 57,3% kaže da su svakodnevno izloženi stresu. S poteškoćama na radnom mjestu prilično uspješno izlazi na kraj njih 64,9%, dok na 68,1% policijski posao podjednako utječe na njihovo psihičko i fizičko stanje. Kroz aspekte života i rada, prosječne vrijednosti 2,26% je najmanje zadovoljno mogućnostima napredovanja u poslu, a prosječne vrijednosti 3,72% je najviše zadovoljno kvalitetom obiteljskog/privatnog života. Utjecaj stresa su pokazali kroz prosječnu vrijednost od 3,96% govoreći da i h je strah loše zakonske zaštićenosti, a strah od izloženosti napadu, ozljedama i stradavanju je najmanje prosječne vrijednosti 2,82%. Teškoće koje policijski službenici mogu doživjeti na svom radnom mjestu ocijenili su kroz prosječnu vrijednost gdje 2,09% tvrdi da tretiraju svoje kolege kao stvar, a ne ljude, a 3,63% ispitanika prosječne vrijednosti tvrdi kako može razumjeti osjećaje svojih kolega. Njih 3,55% prosječne vrijednosti smatra da policijski posao može shvatiti samo drugi policijski službenik.

5.6. Ograničenja istraživanja

Ograničenje proizlazi iz dobivenih rezultata istraživanja. U ovom istraživanju postojalo je nekoliko ograničenja istraživanja. Najznačajnije ograničenje koje je utvrđeno prilikom provođenja ankete je to da su ispitanici bili isključivo policijski službenici koji su davali subjektivni prikaz vlastitog života. Drugo je relativno mali uzorak od 213 ispitanika, u odnosu na broj zaposlenih policijskih službenika u Ministarstvu unutarnjih poslova. Treće ograničenje je činjenica da gotovo uopće nema sličnih radova, na temu utjecaja policijske supkulture na konzumaciju društvenog života policajaca, stoga nije bilo moguće napraviti usporedbu analiza ovog istraživanja s nekim drugim, sličnim istraživanjem. To bi bilo korisno, zato što bi se mogli analizirati podaci iz različitih vremenskih perioda, pa bi se mogli izvesti zaključci o rastu ili padu utjecaja supkulture na konzumaciju društvenog života.

6. ZAKLJUČAK

Policijska supkultura je pojava u kojoj dio populacije koji obavlja policijske poslove izabire posebne kulturne uzorke koji se mogu razlikovati od ostatka društva. Poseban položaj policijskih službenika u društvu izdvaja ih iz šire populacije. Ta izdvojenost nije generalna i materijalna, nego se očituje u stavovima i mišljenjima šire društvene zajednice s jedne strane i policijskih službenika s druge strane.

Na formiranje i oblikovanje policijske supkulture utječu razni čimbenici. Njihov se utjecaj mijenjao kroz povijest i ovisio je o karakteristikama i stanju društva. Prema smjeru utjecaja, čimbenici se mogu podijeliti na unutarnje i vanjske. Unutarnji čimbenici su rizičnost policijskog posla, policijske dužnosti i ovlasti, solidarnost policijskih službenika, obrazovanje u policiji, usvajanje policijskih znanja kroz praksu, interna komunikacija, a vanjski donošenje propisa koji su izravno ili neizravno povezani s policijskim poslovima, određivanje statusa i društvenog položaja policijskih službenika, stavovi javnog mijenja i medija te razni drugi društveni utjecaji.

Nabrajajući elemente policijske supkulture većina autora navodi iste ili slične karakteristike opisujući policiju kao izoliranu, sumnjičavu, autoritarnu, konzervativnu, pragmatičnu i ciničnu populaciju izdvojenu od ostatka društva. Ipak, na temelju pregledanih radova na ovu temu i iskustvenih saznanja može se zaključiti da postoji konsenzus oko univerzalnih elemenata policijske supkulture, a to su: sumnjičavost, solidarnost i izolacija, mačizam, konzervatizam, pragmatizam, rasne i druge predrasude, autoritarnost, moralnost i cinizam.

Iako policija ostatku društvene populacije izgleda i djeluje kao jedinstvena i monolitna zajednica i unutar nje se mogu, prema obrascu policijskih rodova, razabrati i posebna policijska supkultura. Tako se može konstatirati da postoje drugačiji kulturni uzorci temeljne policije, prometne policije, kriminalističke policije, specijalne i interventne policije koji u svojoj posebnosti održavaju posebnost različitih policijskih poslova i zadaća.

Sagledavajući ukupnost pojavnosti policijske supkulture opravdano je zaključiti da je navedena pojava neminovna posljedica društvenih odnosa i specifičnog položaja policije i njezinih poslova. Ona u sebi sadrži niz devijantnosti, ali se ne može kategorički

okarakterizirati kao potpuno negativna. Njezine loše strane kao npr. rasne i druge predrasude, mačizam, konzervatizam, izolacija, cinizam i dr. treba sprječavati i reducirati, a npr. moralnost te dobre strane pragmatizma, sumnjičavost i solidarnost mudro poticati. Pojava policijske supkulture izravno je tema koju je potrebno detaljnije istražiti jer je njezino razumijevanje jednako važno za policijske službenike, rukovoditelje, znanstvenike kao i za ostale građane.

LITERATURA

1. Crank, J.P. (2004), *Understanding Police Culture*, 2nd Edition, Anderson Publishing Co.
2. Giddens, A. (2007), *Socijologija*, Zagreb, Nakladni zavod Globus.
3. Glavina, I., Vukosav, J. (2011), Stres u policijskoj profesiji, *Policija i sigurnost*, broj 1, 32-46.
4. Gorenak, I. (2006), Vpliv policijske subkulture na komuniciranje in sodelovanje z zunanjimi organizacijami. Doktorska disertacija. Univerza v Mariboru, Fakulteta za organizacijske vede.
5. Hebert, S., (1998). Police subculture reconsidered, *Criminology*, 36., 2., 343-369. http://clontz.mc-companies.com/additional_readings/subculture.htm Preuzeto dana 6.2.2020.
6. Kampanakis, J. (2000), *Police Organizational, Culture and Policemen's*, Policing in Central and Eastern Europe, Ljubljana, Visoko policijska-varnosna šola, 497-506.
7. Meško, G., Arah, I. (2004), Nekaj pogledov na osebnost policistov. *Revija za kriminalistiku i kriminologiju*, 55(4), 363-368.
8. Modly, D., Koraljić, N (2002), *Kriminalistički rječnik*, Tešanj, Centar za kulturu i obrazovanje Tešanj.
9. Mršić, Ž. (2006), Je li borba protiv korupcije realnost, *Policija i sigurnost*, 21(2), 109-152.
10. Žažar, K. (2008), Modernost i klasična sociologija: Ambivalentnost klasične sociološke teorije, *Revija za sociologiju*, Vol. XXXIX, broj 3., 183-204.

POPIS SLIKA

Slika br.1. Spol ispitanika Izvor: ad autorice	18
Slika br.2. Dobna skupina Izvor: ad autorice	19
Slika br.3. Bračni status Izvor: ad autorice	20
Slika br.4. Imate li djece Izvor: ad autorice	21
Slika br.5. Vaše godine staža u policijskoj profesiji Izvor: ad autorice	22
Slika br.6. Uključuje li vaše radno mjesto voditeljske/zapovjedne dužnosti Izvor: ad autorice	23
Slika br.7. Procijenite u kolikoj mjeri policijska supkultura utječe na konzumaciju društvenog života policajaca Izvor: ad autorice.....	24
Slika br.8. Što mislite, koliko uspješno, obzirom na okolnosti, izlazite na kraj s posljedicama utjecaja supkulture na Vaš društveni život Izvor: ad autorice.....	25
Slika br.9. Procijenite u kolikoj mjeri možete utjecati na pojavu stresa na Vašem radnom mjestu Izvor: ad autorice	26
Slika br.10. Što mislite, u kolikoj ste mjeri izloženi stresu na Vašem radnom mjestu Izvor: ad autorice	27
Slika br.11. Što mislite, koliko uspješno, obzirom na okolnosti, izlazite na kraj s poteškoćama s kojima se susrećete na Vašem radnom mjestu Izvor: ad autorice	28
Slika br.12. Molimo Vas da procijenite u kolikoj mjeri Vaš posao utječe na Vaše tjelesno i/ili psihičko zdravlje Izvor: ad autorice	29
Slika br.13. Zadovoljstvo ispitanika radom i životom Izvor: ad autorice	30
Slika br.14. Utjecaj stresa Izvor: ad autorice	31
Slika br.15. Teškoće koje policijski službenici mogu doživjeti tijekom obavljanja svakodnevnih profesionalnih poslova i zadaća Izvor: ad autorice	33
Slika br.16. Teškoće koje policijski službenici mogu doživjeti tijekom obavljanja svakodnevnih profesionalnih poslova i zadaća Izvor: ad autorice	34
Slika br.17. Teškoće koje policijski službenici mogu doživjeti tijekom obavljanja svakodnevnih profesionalnih poslova i zadaća Izvor: ad autorice	36

POPIS TABLICA

Tablica br.1. Spol ispitanika	18
Tablica br.2. Dobna skupina	19
Tablica br.3. Bračni status	20
Tablica br.4. Imate li djece	21
Tablica br.5. Vaše godine staža u policijskoj profesiji	22
Tablica br.6. Uključuje li vaše radno mjesto voditeljske/zapovjedne dužnosti.....	23
Tablica br.7. Procijenite u kolikoj mjeri policijska supkultura utječe na konzumaciju društvenog života policajaca	24
Tablica br.8. Što mislite, koliko uspješno, obzirom na okolnosti, izlazite na kraj s posljedicama utjecaja supkulture na Vaš društveni život.....	25
Tablica br.9. Procijenite u kolikoj mjeri možete utjecati na pojavu stresa na Vašem radnom mjestu	26
Tablica br.10. Što mislite, u kolikoj ste mjeri izloženi stresu na Vašem radnom mjestu.....	27
Tablica br.11. Što mislite, koliko uspješno, obzirom na okolnosti, izlazite na kraj s poteškoćama s kojima se susrećete na Vašem radnom mjestu.....	28
Tablica br.12. Molimo Vas da procijenite u kolikoj mjeri Vaš posao utječe na Vaše tjelesno i/ili psihičko zdravlje	29
Tablica br.13. Zadovoljstvo aspektima života i rada	30
Tablica br.14. Utjecaj stresa	31
Tablica br.15. Teškoće koje policijski službenici mogu doživjeti tijekom obavljanja svakodnevnih profesionalnih poslova i zadaća.	32
Tablica br.16. Teškoće koje policijski službenici mogu doživjeti tijekom obavljanja svakodnevnih profesionalnih poslova i zadaća	34
Tablica br.17. Teškoće koje policijski službenici mogu doživjeti tijekom obavljanja svakodnevnih profesionalnih poslova i zadaća	35

PRILOG: Anketni upitnik

ANKETNI UPITNIK: Utjecaj policijske supkulture na konzumaciju društvenog života policajaca.

Poštovani/a,

Cilj ovog istraživanja je razumijevanje utjecaja policijske supkulture na svakodnevni život i rad policijskih službenika. Stoga Vas molimo da iskreno odgovorite na postavljena pitanja jer će se prikupljeni podaci koristiti isključivo za potrebe izrade diplomskog rada Marine Ozimec, studentice studija Odnosi s javnostima na Sveučilištu Sjever u Varaždinu.

Ispitivanje je dragovoljno i potpuno anonimno, a svi prikupljeni podaci prikazivati će se i obraditi jedino na razini skupine, bez navođenja bilo kojih podataka koji bi se mogli povezati s identitetom sudionika istraživanja.

Unaprijed zahvaljujemo na suradnji!

1. Rod:

- ženski
- muški

2. Dobna skupina:

- do 30
- 31-40
- više od 41

3. Bračni status:

- slobodan/na
- u braku
- rastavljen/a
- u vezi

4. Imate li djece:

- nemam djece
- imam djece

5. Vaše godine staža u policijskoj profesiji:

- do 5
- 6-15
- 16-25
- više od 26

6. Uključuje li vaše radno mjesto voditeljske/zapovjedne dužnosti: DA NE.

7. Procijenite u kolikoj mjeri policijska supkultura utječe na konzumaciju društvenog života policajaca?

- a). nimalo b). malo c). mnogo d). potpuno.

8. Što mislite, koliko uspješno, obzirom na okolnosti, izlazite na kraj s posljedicama utjecaja policijske supkulture na Vaš društveni život?

- a). neuspješno b). djelomično uspješno c). prilično uspješno d). potpuno uspješno.

9. Procijenite u kolikoj mjeri možete utjecati na pojavu stresa na Vašem radnom mjestu?

- a). nimalo b). malo c). mnogo d). potpuno.

10. Što mislite, u kolikoj ste mjeri izloženi stresu na Vašem radnom mjestu?

- a). nikada b). vrlo rijetko c). povremeno d). svaki dan.

11. Što mislite, koliko uspješno, obzirom na okolnosti, izlazite na kraj s poteškoćama s kojima se susrećete na Vašem radnom mjestu?

- a). neuspješno b). djelomično uspješno c). prilično uspješno d). potpuno uspješno.

12. Molimo Vas da procijenite u kolikoj mjeri Vaš posao utječe na Vaše tjelesno i/ili psihičko zdravlje.

- a). utječe više na moje tjelesno zdravlje
- b). utječe više na moje psihičko zdravlje
- c). utječe podjednako na oboje
- d). ne utječe na moje tjelesno i/ili psihičko zdravlje.

Na ljestvici od 1 do 5 procijenite u kolikoj ste mjeri zadovoljni sljedećim aspektima Vašeg života i rada:

1 = izrazito nezadovoljan/na; 2 = umjereno nezadovoljan/na; 3 = ni zadovoljan/na ni nezadovoljan/na; 4 = umjereno zadovoljan/na; 5 = izrazito zadovoljan/na

13. Organizacijom zadaća i poslova na radnom mjestu.	1 2 3 4 5
14. Vrstom zadaća i poslova na radnom mjestu.	1 2 3 4 5
15. Mogućnostima napredovanja u poslu.	1 2 3 4 5
16. Odnosima s radnim kolegama i suradnicima.	1 2 3 4 5
17. Odnosima s nadređenima.	1 2 3 4 5
18. Kvalitetom obiteljskog/privatnog života.	1 2 3 4 5

Molim vas da navedene tvrdnje označite brojevima 1 – 5: gdje 1-znači nije stresno, 2-rijetko je stresno, 3-ponekad je stresno, 4-stresno je i 5-jako je stresno.

19. Svakodnevne nepredviđene situacije za mene su stresne.	1 2 3 4 5
20. Strah od izloženosti napadu, ozljedama i stradavanju predstavlja mi stres.	1 2 3 4 5
21. Neprikladni propisi (prema ovlasti) za mene predstavlja stres.	1 2 3 4 5
22. Loša zakonska zaštićenost od privatnih tužbi i/ili parničenja stresna mi je.	1 2 3 4 5
23. Preopterećenost poslom predstavlja mi stres.	1 2 3 4 5
24. Administrativni poslovi/previše pismena za mene je stresno.	1 2 3 4 5
25. Nemogućnost odvajanja profesionalnog od privatnog života predstavlja mi stres.	1 2 3 4 5
26. Nedostatak vremena za društveni život za mene je stresno.	1 2 3 4 5
27. Smjenski, noćni i prekovremeni rad mi je stresan.	1 2 3 4 5
28. Poremećaj bioritma zbog obavljanja policijskog posla za mene je stresno.	1 2 3 4 5

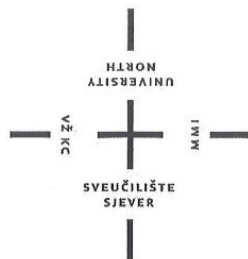
U sljedećem dijelu navedene su tvrdnje koje se odnose na teškoće koje policijski službenici mogu doživjeti tijekom obavljanja svakodnevnih profesionalnih poslova i zadaća.

Molim Vas da navedene tvrdnje označite brojevima od 1 - 5 procijenivši koliko ste ih često u svom profesionalnom radu Vi osobno doživjeli. Gdje 1. znači nikada., 2. jednom tjedno ili češće., 3. jednom mjesečno ili rjeđe., 4. jednom godišnje ili češće i 5. svaki dan.

29. Osjećam se emocionalno iscrpljenim zbog posla.	1 2 3 4 5
30. Na kraju radnog dana osjećam se „potrošeno“.	1 2 3 4 5

31. Osjećam se umorno kad ujutro ustajem i trebam se suočiti s novim radnim danom. 1 2 3 4 5
32. Lako mogu razumjeti osjećaje svojih kolega. 1 2 3 4 5
33. Osjećam da neke kolege tretiram kao stvari, a ne ljude. 1 2 3 4 5
34. Raditi s ljudima cijeli dan meni je zaista naporno. 1 2 3 4 5
35. Vrlo uspješno rješavam probleme mojih kolega. 1 2 3 4 5
36. Osjećam da sam "izgorio" od posla. 1 2 3 4 5
37. Osjećam da svojim radom pozitivno utječem na živote drugih ljudi. 1 2 3 4 5
38. Postao sam bezobzirniji prema ljudima od kada radim ovaj posao. 1 2 3 4 5
39. Brine me što me ovaj posao čini emocionalno tvrdim. 1 2 3 4 5
40. Osjećam se punim/om energije. 1 2 3 4 5
41. Osjećam se frustriran/na ovim poslom. 1 2 3 4 5
42. Osjećam da na ovom poslu previše naporno radim. 1 2 3 4 5
43. Nije me briga što se zbiva s nekim od mojih kolega. 1 2 3 4 5
44. Neposredan rad s ljudima je previše naporan za mene. 1 2 3 4 5
45. Lako mogu stvoriti opuštenu atmosferu s kolegama. 1 2 3 4 5
46. Osjećam se dobro nakon bliskog rada s kolegama. 1 2 3 4 5
47. Radeći ovaj posao ostvario/la sam mnogo vrijednih stvari. 1 2 3 4 5
48. Osjećam se kao da sam na izmaku snaga. 1 2 3 4 5
49. Na svom poslu smireno rješavam emocionalne probleme. 1 2 3 4 5
50. Osjećam da me kolege krive za neke svoje probleme. 1 2 3 4 5
51. Imam stalnu potrebu praćenja znakova vlastite opasnosti 1 2 3 4 5
52. Od vlastitih stavova i ponašanja nikada ne odstupam 1 2 3 4 5
53. Sklon/a sam predrasudama više od ostatka moje obitelji 1 2 3 4 5
54. Nisam sklon/a inovacijama, eksperimentima, istraživanjima 1 2 3 4 5
55. Policijski posao može shvatiti samo drugi policijski službenik 1 2 3 4 5
56. Policijski službenici vjeruju kako su samo oni „pravi borci“ protiv kriminala 1 2 3 4 5
57. Javnost ima velike zahtjeve od policije uz vrlo malo podrške 1 2 3 4 5
58. Autoritet me obilježava podjednako u poslu i u privatnom životu 1 2 3 4 5
59. S vremenom sam postao/a sve više ciničan 1 2 3 4 5
60. I u privatnom životu, kao i u poslu imam potrebu za kontrolom situacije 1 2 3 4 5

Sveučilište Sjever

IZJAVA O AUTORSTVU I SUGLASNOST ZA JAVNU OBJAVU

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studentice koji je isti izradila te studentica odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, MARINA OZIMEC pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključiva autorica diplomskog rada pod naslovom UTJECAJ POLICIJSKE SUPKULTURE NA KONZUMACIJU DRUŠTVENOG ŽIVOTA POLICAJACA te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Studentica:

Marina Ozimec

(vlastoručni potpis)

Sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Ja, MARINA OZIMEC neopozivo izjavljujem da sam suglasna javnom objavom diplomskog rada pod naslovom UTJECAJ POLICIJSKE SUPKULTURE NA KONZUMACIJU DRUŠTVENOG ŽIVOTA POLICAJACA čija sam autorica.

Studentica:

Marina Ozimec

(vlastoručni potpis)